

„აპროვის სინდისი“
და ორმაგი
სტანდარტები

A3

სივრცე -
ადგილი
აზროვნებისთვის

A5

გამოსვლა
ბოროტება

A6

www.24saati.ge

24 საათი

ყოველდღიური

გაზეთი 24 საათი

შაბათი, 20 მაისი, 2006 წელი. №110 (1262)

ფასი 50 თეთრი

ახვები

საარჩევნო კოდექსის
მორიგე
„რამონდი“

უკვე ტრადიციად დამკვიდრდა, რომ ყოველი არჩევნების წინ საარჩევნო კანონმდებლობა მნიშვნელოვან ცვლილებებს განიცდის. გამონაკლისი არც მიმდინარე წლის შემოდგომისთვის დაგეგმილი ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების არჩევნებია: საარჩევნო კოდექსის მორიგი „რემონტი“ პარლამენტში უკვე დაწყებულია.

A2

სამართალი

ასლან აბაშიძე
„ინტერპოლის“
ნითელ ციკლაკარში

„ინტერპოლმა“ შეზღუდვები მოხსნა რუსეთის მიერ ძებნილ ნეველინის, ბერეჟოვსკისა და დუბოვის დაპატიმრებაზე. გარდა ამისა, „ინტერპოლმა“ დაპატიმრებაზე ყველაზე პირველად მოხსნა და საერთაშორისო ქვანაგობა და ადამიანზე, რომელიც პუტინმა შეიფარა.

A4

სამართალი

ომბუდსმენის მკაცრი
შეფასება

საქართველოს ომბუდსმენმა კონსტიტუციით მინიჭებული უფლებამოსილება გამოიყენა და საქართველოს პარლამენტს ანგარიში წარუდგინა; უფრო ზუსტად, სოზარ სუბარმა პარლამენტის ადამიანის უფლებათა დაცვის კომიტეტში 2005 წლის მეორე ნახევრის შედეგები შეაფასა.

A4

საერთაშორისო იურიდიული ოფისი „გაპი“ სტრასბურგის ადამიანის უფლებათა ევროპის სასამართლოში კლიენტთა ინტერესების დაცვას ახორციელებს თავისი წარმომადგენელი საფრანგეთში.

ანიმდი

	20/05	21/05
თბილისი	27 ☁	26 ☁
ტყუბული	26 ☁	26 ☁
სოხუმი	26 ☁	26 ☁
დვანისი	22 ☁	21 ☁
გორი	25 ☁	23 ☁
ონი	22 ☁	21 ☁
ზუბდიდი	30 ☁	30 ☁
ახმეტა	27 ☁	25 ☁
ბაგრა	26 ☁	26 ☁
სამტრედია	28 ☁	28 ☁

უცხოური ვალუტის
ოფიციალური კურსი
ლართან მიმართებაში

აშშ დოლარი	1.8010
ევრო	2.3001
ბრუნაბა სტარლ.	3.3798
რუბლი	0.0667

ახვები	A 2
კოლიტიკა	A 3
სამართალი	A 4
რევიუ	A 5
რევიუ	A 6
ტანდარი	A 7
სხვადასხვა	A 8

რეალური კონტურები

საქართველოსა და უკრაინის ჩრდილოატლანტიკური პერსპექტივების უკვე რუსეთშიც სჭერათ

ნიკა თარაშვილი

როგორც ჩანს, ზოგიერთი დამკვირვებლის ვარაუდი, რომ საქართველო და უკრაინა ნატო-ში, შესაძლოა, 2008 წლამდე (ანუ პრეზიდენტ ბუშის მეორე საპრეზიდენტო ვადის ამოწურვამდე) მიიღონ, რბილად რომ ვთქვათ, საფუძველს მოკლებული სულაც არ არის. აშშ-ს ვიცე-პრეზიდენტის რიჩარდ ჩეინის ბენეფისად ქცეული ვილინიუსის ფორუმში, ალიანსში ორი პოსტსაბჭოთა სახელმწიფოს დაქარბულად მიღების ფაქტობრივ დასაწყისად იქცა.

სუთმაბათს მოსკოვში გამართა კონფერენცია, საკმაოდ წინააღმდეგობრივი სახელით - „რუსეთი-ნატო: გაერთიანებული ძალისხმევა - 2006“ (მოსკოვი ერთ-ერთია რუსეთის იმ ცხრა ქალაქიდან, სადაც საერთაშორისო პროექტის ფარგლებში, რუსეთი-ნატო-ს თანამშრომლობის შესახებ კონფერენციები და მრგვალი მაგიდები გაიმართება). არაუადრეს საიდუმლო არ არის, რომ ცივი ომის დასრუ-

ლების შემდეგ რუსეთსა და ჩრდილოატლანტიკურ ალიანსს შორის „დამტკბარი“ ურთიერთობები უკანასკნელ წლებში საკმაოდ გართულდა. თუ გავითვალისწინებთ, რომ დღეს ნატო-ში განვიხილავთ დსთ-ს (სივრცის, სადაც რუსეთს თითქოსდა ექსკლუზიური უფლებები ჰქონდა) ზოგიერთი წევრიც ესწრაფვის, საცხები გასაგები ხდება კრემლის გალიზიანება.

ბაზრძილა A3 ბაზრძილა

ყველაზე დიდი საკრედიტო ხაზი საქართველოში

„სითი ბანკმა“ თიბისი ბანკს 35 მილიონი დოლარი გამოუყო

18 მაისს „თიბისი ბანკმა“ და მსოფლიოში ერთ-ერთმა უმსხვილესმა ბანკმა „სითი ბანკი“ ხელი მოაწერეს ხელშეკრულებას არაუზრუნველყოფილი სესხის - 35 მლნ აშშ დოლარის გამოყოფის თაობაზე. ეს საკრედიტო ხაზი თიბისი ბანკს შესაძლებლობას მისცემს, ხელი შეუწყოს ქვეყანაში სესხებზე საკმაოდ სწრაფად მზარდი მოთხოვნის დაკმაყოფილებას.

ბაზრძილა A2 ბაზრძილა

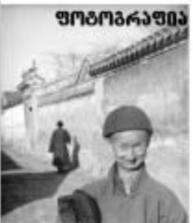
დღეს "24 საათში"

Weekend

ბაზრძილა, დღეს, ხვალ

ბაზრძილა
28 მაისის
სახალხოების
მოედანი
5

დღეს "საბაა"

გამოსვლა მართლაც

თემურ ყვიტილაშვილი Birdland-ში კონცერტისთვის ემზადება

ნა ვაკაძე

თემურ ყვიტილაშვილი საქართველოში ერთადერთი და სწორედ ის გიტარისტი აღმოჩნდა, რომელსაც ქვეყნის ყველაზე დიდ და მნიშვნელოვან საკონცერტო დარბაზში წელიწადში ორჯერ შეუძლია ათასობით მსმენელის შეკრება. ექვსი თვის წინ გამართული კონცერტის შემდეგ ვირტუოზო გიტარისტი საკუთარ თავგანისმცემელ საქართველოს დამოუკიდებლობის დღის აღსანიშნავად დღეს კიდევ ერთხელ იწვევს.

თავისი მეოთხე სოლო კონცერტის რეპერტუარი ყვიტილაშვილმა საგანგებოდ შეარჩია. რაკი ლონისძიება საქართველოს დამოუკიდებლობის დღეს უხმიაანება, მუსიკოსი ეცდება ის კომპოზიციები შეასრულოს, რომლებიც ქართულ თემატიკას ეხმიანება. ვისაც მის მიერ დამუშავებული „დაისი“ ან „ყვავილების ქვეყანა“ მოუსმენია (და, ცხადია, მოსწონს), შეუძლია კონცერტზე მშვიდად წავიდეს, რადგან მათი მოსმენის საშუალება დღევანდელ კონცერტზე მიეცემა და არა მხოლოდ ამ კომპოზიციებისა, რადგან მუსიკოსი ბევრ სოუპრიზს გვიპირდება - ყვიტილაშვილი ამ კონცერტზე 6-7 ახალ კომპოზიციას შეასრულებს. სოუპრიზი კონცერტის მსმენელს იმ მხრივაც ელოდება, რომ სამკაცინი ბენდის გარდა მუსიკოსი ჯანსუღ კაზინის სახელობის ორკესტრის სიმებიანი და ჩასაბერ ინსტრუმენტებზე შემსრულებლებსაც დაიმტკებს. სავარაუდოდ, ეს მისი ახალი კომპოზიციების შესრულებისას მოხდება.

„უკანასკნელი კონცერტი თბილისში ექვსი თვის წინ ჩავატარე. მიმანია, რომ ქართველი შემსრულებლისთვის ეს დიდი ფუფუნებაა. ამის საშუალებას კი ჩემი მსმენელის ერთგულება და ის ხალხი მაძლევს, რომლებიც მუდამ გვერდით მიდგანან. ესეც კომპანიები: „GD ალკო“, „ოკა კოლა“, „სარაჯიშვილი“, „აირზე-ნა“ და სხვა“, - განაცხადა თემურ ყვიტილაშვილმა.

კონცერტის შემდეგ ყვიტილაშვილი მოსკოვში მიემგზავრება, სადაც მონაწილეობას მიიღებს საქველმოქმედო აქციაში „ოქროს გული“. ამ ღონისძიებაზე მისი მთელი მსოფლიოდან არიან მიწვეული. 27 მაისს ყვიტილაშვილს კიდევ ერთი კონცერტი ელოდება - ჩაიკოვსკის სახელობის დარბაზში საქართველოს საელჩოს მიერ ორგანიზებულ ღონისძიებაზე დაუკრავს, რომელიც ჩვენი ქვეყნის დამოუკიდებლობის დღეს ეძღვნება.

მომდევრო თვეს კი ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი კონცერტისთვის ემზადება. ივნისის ბოლოს მიწვეულია ნიუ იორკის პრესტიჟულ კლუბში Birdland. „ამ კონცერტისთვის საგანგებოდ ვემზადები, რადგან ძალიან ცნობილ კლუბში მომინებს გამოსვლა. ჩემს რეპერტუარში არის კომპოზიციები, რომლებსაც ყოველთვის ვასრულებ: „დაისი“, „ზორუსე“, „ავე მარია“ და სხვები. მათი მოსმენის საშუალება Birdland-ის სტუმრებსაც ექნებათ“, - განაცხადა გიტარისტმა.

„ქალაქურის“ მორა ცხოვრება

ჯი ემ სი ჯგუფმა ხელოვნების წარმომადგენლები კერძობისა და ლევის დასაგემოვნებლად მიიწვია.

კლუბმა „ქალაქური“, რომელიც დიდი ხნის განმავლობაში თბილისის ნანგრევებზედ ქვეული ნაწილის ნუსხაში შედიოდა, ახალი ცხოვრება დაიწყო. კლუბი ოფიციალურად რამდენიმე დღეში გაიხსნება, თუმცა სტუმრების მისაღებად აქ უკვე ყველაფერი მზადაა.

გუმინ „ქალაქური“ (კლუბი ჯი ემ სი ჯგუფის მფლობელობაშია) ახალი გარემოს გაცნობითი ხასიათის შეხვედრა გაიმართა. შეხვედრაზე მინველ საპატიო სტუმრებს: მსახიობებს, მომღერლებს, საზოგადოების წარმომადგენლებსა და მასმედიას ევროპული და ქართული კერძების დეგუსტაციასთან ერთად ქართული ლეინობის დაგემოვნების საშუალებაც მიეცათ.

ქართული ხელოვნები „ქალაქურში“.

მას შემდეგ, რაც ქართული ლეინის საკითხი აქტუალური გახდა, მას განსაკუთრებული სიფრთხილით და

პროფესიონალური მეთოდებით უწყვეტ რეკლამას. სწორედ ამის გახსნა კუთრებული სიფრთხილით და

ლიეთა ოსტატობის დემონსტრირება და კლუბის ენოთეის დათვალიერება. სტუმრებმა აგრეთვე ამონურაი ინფორმაცია მიიღეს იმ კონცეფციისა და სტრუქტურის შესახებ, რომელიც ამ კომპლექსში მისი სრული ამოქმედების შემდეგ დაინერგება.

ვინაიდან ჯი ემ სი ჯგუფი თავის ერთ-ერთ ამოცანად სტუმრის აზრის შესწავლასა და გათვალისწინებას მიიჩნევს, ჩამოყალიბდა ე. წ. გურმანთა საბჭო. ეს არის ერთგვარი ფორი, რომელსაც უფლება ეძლევა შეაფასოს კერძების საგემოვნო თვისებები და გააფორმოს.

ჯი ემ სი ჯგუფი თავის სარესტორნო ქსელში სწორად მართავს მსგავს ღონისძიებებს. ამ კლუბთან მორავი შეხვედრა გველის 25 მაისს, როდესაც „ქალაქური“ ახალ ცხოვრებას დაიწყებს.

თაობათა ცვლა

ელ ჭანტურია და გამომცემლობა „მერანის“ დირექტორმა გივი ალხაზიშვილმა. რედაქტორია დავით მაღრაძე.

დარბაზში იყვნენ მწერლები, ლიტერატურათმცოდნეები და ფურნალისტები. პრეზენტაციაზე ისაუბრეს ნიგის შემდგენლებმა, რედაქტორმა და მწერლებმა. მათ თქვეს, რომ „ქართულ კლასიკას ახლებურად ნაკითხვა და ახალი თემალით შეხვედრა სჭირდება. ახალგაზრდებმა ნაკლებად იციან ქართული კლასიკა. მათ უნდა შეითვისონ თავიანთი წარსული. რა თქმა უნდა, ამ კრებულში ვერ შევიდა ყველა საუკეთესო ნაწარმოები, მაგრამ ჩვენი მიზანი სწორედ ის არის, რომ ინტენსიურად გამოვცეთ ქართული კლასიკა, რათა თაობიდან თაობას გადაეცეს იგი.“

გივი ალხაზიშვილი: მე ვფიქრობ, რომ ამ გამოცემის მიმართ იქნება ადეკვატური ანუ დადებითი

დამოკიდებულება, რადგან თაობები, რომლებიც კლასიკაზე გაიზარდნენ, ჯერ კიდევ ცოცხლები არიან. ამასთან, ვფიქრობ, ეს შედეგები თავის მკითხველს მეტ-ნაკლებად შეინარჩუნებს საქართველოში. ეს გამოცემა სწორედ ამ საქმეს ემსახურება. ყოველთვის უნდა ვიცოდეთ და გვახსოვდეს ჩვენი კლასიკა. ისე არაფერი არ აღმოცენდება. ეს არის უმნიშვნელოვანესი მიზანი და ენასით, როგორ მიიღებს მკითხველი.

ტარიელ ჭანტურია: ამ ბოლო დროს კლასიკის მიმართ ცოტა სხვაგვარი დამოკიდებულება გაჩნდა. დღეს ჩვენ ვართ მათი ნამდვილი მიზანი სწორედ ის არის, რომ ინტენსიურად გამოვცეთ ქართული კლასიკა, რათა თაობიდან თაობას გადაეცეს იგი.“

გივი ალხაზიშვილი: მე ვფიქრობ, რომ ამ გამოცემის მიმართ იქნება ადეკვატური ანუ დადებითი

აინტერესებს. თქვენი აზრით, როგორ მიიღებს ქართველი საზოგადოება ამ გამოცემას?

- კომპიუტერი არაჩვეულებრივი საშუალებაა, რომ მსოფლიოს მოქალაქედ იგრძნო. უბრალოდ, მეტი მოთხოვნა არ უნდა გავვიჩინდეს მის მიმართ, ვიდრე მას აქვს დანიშნულება. ეს ინფორმაციის წყაროა და არა სიბრძნე. ნიგთან ცოცხალი კონტაქტი ასე ადვილი შესაცვლელი არ არის და არც ღირს ამის შეცვლა. ვფიქრობ, აკაკის რჩეული ძალიან მნიშვნელოვანი, საჭირო და სასარგებლო საზოგადოებისთვის.

დარბაზში წარმოდგენილი იყო გამომცემლობა „მერანის“ მიერ გამოცემული ნიგნები: ჰერმან ჰესე, მიხეილ ჯავახიშვილის, ზაალ სამადაშვილის, თამარ ჩხეიკელის, სიმონ ჩიქოვანის და სხვათა შემოქმედება.

„ტუსოვკა“

Ladoevent

სულ მალე:
ladoevent.art.ge
ladoevent@gmail.com

„ლადა ივენტები“ ყოველ პარასკეობით, საღამოს 8 საათზე „ბილიზ კლუბში“ წარმოგიდგენთ თანამედროვე კავკასიურ როკ-მუსიკას და როკ-შემსრულებლებს.

ამ ჟანრის პოპულარიზაციისა და განვითარებისთვის ეს ერთადერთი აქციაა მთელს კავკასიაში, სადაც მუსიკის მოყვარულებს სტაბილურად შეუძლიათ მოუსმინონ კავკასიულ ნიჭიერ მუსიკოს-შემსრულებლებს და გაეცნონ კავკასიურ თანამედროვე მუსიკას. ჩვენი სურვილია ამ აქციებით შექმნათ ერთიანი კავკასიური მუსიკის ინფრასტრუქტურა, სადაც ეტაპობრივად განვითარდება და გავრცელდება იდეა „მშვიდობიანი

კავკასიისთვის“; იდეა, რომელსაც ერთად განახორციელებენ როკ-ჯგუფები და მუსიკოს-შემსრულებლები ისეთი კონფლიქტური და დაპირისპირებული ზონებიდან როგორც არის ჩეჩნეთ-რუსეთი, საქართველო-აფხაზეთი-ოსეთი, სომხეთი-აზერბაიჯანი.

გამომდინარე იქიდან, რომ როკ-მუსიკა დღეს კავკასიის რეგიონში არ არის პოპულარული, ჩვენ ვცდილობთ ამ აქციების საშუალებით და მასშედიასთან მჭიდრო თანამშრომლობით, თანამედროვე ეტაპებით ამ იდეის ხელშეწყობას. ჩვენ მზად ვართ სამომავლოდ ამ აქციების განვითარებისთვის კავკასიის სხვადასხვა ქალაქებსა და რეგიონებში.

დღეს კი გთავაზობთ წინა კვირას გამართული საღამოს ფოტორეპორტაჟს.

ჯგუფი „ევა“ - კონცერტის დასასრული.

კონცერტის მსვლელობისას.

პოლი, ამერიკელი როკმწიფი - ჩვენთან კალიფორნიაში სულ სხვა პონტია; თქვენი მონა მორილი მე - ჩვენთან კიდევ საქართველოში აი ესეთი... პონტია.

მე მინც პანკ-როკი მიყვარდა, მიყვარს და მიყვარება, YES!!!

ბაკური ყოველთვის იქ არის, სადაც გოგონები იკითხებენ ბუდეს.

საღამოს მთავარი ჯგუფი - ვიეტნამის რადიო.

გოგონები მზარულობენ.

მანა ჯალაღარიფოვი ფოტოგრაფი

Weekend

© ბაჭათი 24 საათი

ბაბათ-პირა, №5
20-21 მაისი, 2006

ბუზინ, დღეს, ხვალ 8

ბუზღუნა

26 მაისის
სახელობის
მოედანი

5

ფოტოგრაფია

ანრი კარტია-ბრასონი **8**

დროთა კავშირი

ჭაობის
მკვლელობები **10**

სტილი

სარკა
ინტარიკარი **13**

შვიდნახაღი

WHISKY &
WHISKEY
თამაში ქარის
ყანაში

15

2

არც საქართველოს სახელს გავცვლი და არც ჩემს მწვრთნელს

მაია ჭალაბანიძე

ფიგურულ სრიალში ჩატარებული ევროპის ჩემპიონატის შემდეგ პრესაში გამოქვეყნდა ცნობილი რუსი მწვრთნელის, ტატიანა ტარასოვას სიტყვები: "აღმოჩენილია მსოფლიო მნიშვნელობის ტალანტი" და ქართველებს იქვე დაუსვა შეკითხვა - "რისი გაკეთება გსურთ მისთვის?"

- ელენე, ზამთარი გიყვარს თუ ზაფხული?

- ზაფხული.

- ევროპის ჩემპიონატზე ყინულზე გასვლის წინ შიშის გრძნობა დაგეუფლა?

- არა, იმიტომ, რომ ჩემგან ბევრს არ ელოდნენ. ტრავმა მქონდა და მწვრთნელმა მითხრა, რაც იქნება, იქნება...

- ამდენი ხალხი გიყურებდა, ამან შენზე არ იმოქმედა?

- ამაზე არ ვფიქრობ. ვფიქრობ პროგრამის შესრულებაზე - შენთვის ყველაზე რთული ილეთი რომელია?

- იქ ავტომატია ჩართული და არც ამაზე ვფიქრობ.

ეს იყო პირველი გამოსვლა დიდებში. მანამდე ელენე იუნიორებში გამოდიოდა - მსოფლიოზე ორჯერ იყო, შარშან მეხუთე ადგილი დაიკავა. იუნიორების "გრანპრიზე" იყო ორჯერ, სადაც მესამე და მეორე პირველი ადგილები დაიმსახურა. მაგრამ, ახლა მისთვის ამ ასაკისთვის განკუთვნილ ტურნირებზე გასვლა საინტერესო აღარ არის.

უკვე ყველამ იცის, რატომ მიიყვანეს მშობლებმა თბილისის საციგურაო სკოლაში - ყინულის მერე თხილამურებზე დად-

გომა ადვილია. აქ მას "ნითელკანიანთა ბელადს" ეძახდნენ, ისეთი ცელქი იყო. ვარჯიშებზე ყველაფერს აკეთებდა ვარჯიშის გარდა - გადიოდა და გამოდიოდა, ყინულს ჭამდა...

- თბილისიდან რატომ და როდის წახვედი?

- 9 წლის რომ ვიყავი, ჩემს აქაურ მწვრთნელთან ერთად ერთი თვით მოსკოვში სავარჯიშოდ წახვედი.

- როგორ მიგიღეს მოსკოვში?

- ცუდად. ძალიან ზარმაცი ვიყავი, არაფერს არ ვაკეთებდი, მწვრთნელებს ვანვალებდი.

- როდის მიხვდი, რომ აღარ არის ცელქობის დრო?

- ალბათ, 11 წლიდან. მერე ცოტა ხნით ისევ თბილისში წამოვედი და ფედერაციის პრეზიდენტის, ირაკლი ჯაფარიძის რეკომენდაციით 1 წლით ისევ წახვედი მოსკოვში, მარინა სლისკაიასთან. მარინამ თქვა, რასაც აქ შენი მწვრთნელი გიკეთებს და როგორც გელოლიავენ, ამის იმედი არ გქონდესო. ჯგუფთან ერთად დადგები, ივარჯიშებ ხო კაი, არადა, როგორც გინდაო. თავიდან ჯგუფში ბოლო ვიდექი, ორი წლის მერე პირველი ვიყავი...

- ახლა დღეში რამდენ ხანს ვარჯიშობ?

- დილით მივდივარ 9 საათისთვის, ჯერ "რაზმინკა" მაქვს, 10-დან 12 საათამდე ყინულზე ვარ, მერე ქორეოგრაფთან ვმეცადინებო, მერე მივდივარ სახლში და ვისვენებ. 5 საათზე ისევ სავარჯიშოდ მივდივარ. სკოლის გაკვეთილებს კი დისკებით ვმეცადინებო.

- რომელიმე საგანი განსაკუთრებით გიყვარს?

- უცხო ენები.

ორი წლის შემდეგ ერთ-ერთ ვარჯიშზე წარსულში ცნობილმა მოციგურავემ, ელენა ვოდარეზოვამ ნახა და ელენეც მასთან გადავიდა სავარჯიშოდ. დიდი ტრაგედიები იყო - მარინა სლისკაია მოსკოვში საუკეთესო ბავშვს კარგავდა, მაგრამ ეს სევედინი კანონზომიერება დიდ სპორტს აქვს.

- როგორია შენი მწვრთნელი?

ელენა ვოდარეზოვი "24 საათის" გალში.

- ძალიან კარგი, დედასავით... აქ რთული იყო, ურო ძლიერი ბავშვები იყვნენ, ვოდარეზოვაც სულ სხვა დონის მწვრთნელია. იმდენად კარგი ქალია, რომ მასთან შეგუება არ გამჭირვებია.

- შენს თანაგუნდელებთან მეტოქეობა არ გინევს?

- ეს მომენტი ყოველთვის არის ხოლმე, მაგრამ ძალიან კარგად ვართ ერთმანეთთან.

- ევროპის ჩემპიონატზე მეგობრები შეიძინე?

- დიახ, მაგრამ ზოგი ცხვირანული დადის.

- რუსებზე ამბობ?

- არა, ეგეთები ყველგან არიან.

- მათაც ხომ აჯობე?

- კი...

- ლიონი კარგად გაიცანი?

- დავათვალიერე და ძალიან მომეწონა, საჩუქრებიც ვიყიდე.

- რამდენი წყვილი ციგური გაქვს?

- ერთი. შევიცარული ფირმის ციგურებია...

- იმით ვარჯიშობ კიდევ და შეჯიბრებზე გამოდიხარ?

- დიახ.

- როგორ ირჩევ ციგურებს?

- ჩვეულებრივად. ეს ინდივიდუალურია, იცმევ და ხვდები, რომ კარგია. თქვენც ხომ ასე ირჩევთ ფეხსაცმელს - ჩაიცვამთ და ხვდებით, რომ ამით სიარული შეგიძლიათ.

- მაღალი ადგილისთვის არ იბრძობი, მაგრამ მაინც მიიღე, რა გითხრეს მწვრთნელმა?

- სლისკაია ავად იყო და ევროპის ჩემპიონატზე ვერ წამოწყვა. ნაკრების კონსულტანტმა, ტატიანა ტარასოვამ კი შემაქო. ისე, მანამდე ძალიან ვნერვიულობდი, მაგრამ ყინულზე რომ გავედი, აღარ.

- საყვარელი პროგრამა გაქვს?

- არ აქვს მნიშვნელობა. უფრო ელემენტების თანმიმდევრობაზე ვფიქრობ ხოლმე და ვცდილობ ახალ პროგრამებში ის შეცდომები გამოვასწორო, რაც ევროპაზე დავუშვი. ჯერ დრო მაქვს.

- შემდეგი ტურნირი რა არის?

- ოქტომბერში "გრანპრის" ეტაპებია დიდებში. მერე მსოფლიო ჩემპიონატი იაპონიაში.

- ყველაზე კარგად რომელი ილეთი გამოგდის?

- არ ვიცი...

- ევროპაზე და ოლიმპიადაზე ფაქტობრივად, ერთი და იმავე პროგრამით გამოხვედი.

- ერთ სეზონზე ერთი და იმავე პროგრამით უნდა გამოხვიდე. ახლა ახალ პროგრამას მიმზადებენ. წინა პროგრამა უფრო იუნიორების სტანდარტით იყო შედგენილი.

- პროგრამის შერჩევაში მონაწილეობას იღებ?

- ჩემს აზრს ითვალისწინებენ, მაგრამ, რა თქმა უნდა, გადაწყვეტი მწვრთნელის აზრია.

- შენი მწვრთნელისგან წყნა გახსოვს?

- რა თქმა უნდა, გულში

მწყინს როცა ვარჯიშებზე მეჩხუბება. როცა ილეთი არ გამოდის, ვისვენებ და მერე ხელახლა ვაკეთებ, რადგან სხვანაირად ნახტომს გავაფუჭებ და ეს არ შეიძლება.

- ესპანური "გრენადა" აირჩიე, რატომ?

- მწვრთნელმა ამირჩია, იცის რა მომიხდება. ახლა მეორე პროგრამა "ფლამინგო" და "ციგანოჩკა" იქნება.

- წყვილი ციგვა არ გინდა?

- არ ვიცი, ის სულ სხვა სახეობაა.

- გადანყვეტილებებს ისევე მართო იღებ, როგორც მართო სრიალებ?

- დიახ.

- როდესაც შენი და დედას აზრები ერთმანეთს არ ემთხვევა, ვინ ჯობნის?

- ასეთი რამ ჯერ არ ყოფილა.

- პრეზიდენტმა სააკაშვილმა ბადრი პატარკაციშვილს და გოკა გაბაშვილს დავალებები მისცა, ელენეს მიხედვით, არაფერი გაუჭირდესო. მას შემდეგ რა შეიცვალა შენს ცხოვრებაში? ასრულებენ პრეზიდენტის დავალებას ეს ძიები?

- არაფერი შეცვლილა, მაგრამ შეჯიბრებამდე კიდევ დროა და იმედი მაქვს, ყველაფერი კარგად იქნება. ვოდარეზოვამ უკვე გამოავაზვნა სია, რა და რამდენი არის საჭირო ვარჯიშის, ცხოვრებისა და ჯანმრთლობისთვის. სპორტის დეპარტამენტის თავჯდომარემ ნამგალაურმა ძალიან კარგად მიგვიღო და ახლა ველით პასუხს ჩვენს წერილზე. მალე სოჭში შეკრებაზე უნდა წავიდე.

- ახლა რისთვის ხარ ჩამოსული?

- დასასვენებლად, ვიზების გასაკეთებლად. მე რუსეთის ოლიმპიური კომიტეტი მიკეთებს და ადვილია ვიზების აღება. დედას ჩემს გამო არ უჭიანურებენ, მამას - ჩემი ძმის გამო...

- აქაური მეგობრები მოინახულე? ვინ არიან ისინი?

- ნინო, ელენე, ანა, ეკა, მარიკა...

- როცა ხვდებით შენს წარმატებებზე ბევრს საუბრობთ?

- არა. ყველაფერზე ვლაპარაკობთ.

- მოსკოვში პირადი ცხოვრებისთვის დრო გრჩება?

- კი, როგორ არა.

- დედა ხშირად ბრაზობს ხოლმე შენზე?

- განსაკუთრებით არა... ხანდახან ჩხუბობს, არ ჭამო.

- მოსკოვში მცხოვრებ ცნობილ ქართველებს იცნობ?

- არა. ქართულ ეკლესიაში ყოველ კვირა დღეს დავდივარ.

- შენს შესახებ პრესას კითხულობ?

- ისე რა...

ლიმითრი

● მაგრამ, ქართულმა მედიამ ელენეს მაინც დაწყვიტა გული. მაშინ, როცა უსაყვედურეს, რატომ იცეკვე სომხურ მუსიკაზეო... მუსიკას არჩევს მწვრთნელი და მან რა იცის, რა წყინთ ქართველებს და რა არა. მეორე, რამაც საშინლად იმოქმედა ელენეზე, ერთ-ერთ ქართულ გაზეთში დაბეჭდილი ფოტომონტაჟი იყო - ჩინელი წყვილის ტანს ელენესა და სააკაშვილის ფოტოები დააკრეს. ელენეს დედას ესმის, რომ შეიძლება, პრეზიდენტს მტრები ჰყავს, მაგრამ აინტერესებს - რა დააშავა ელენემ...

- ასეთი შედეგებისთვის არც ერთ ქართველ მოციგურავეს არ მიუღწევია, რით დაგაჯილდოვა შენმა ქვეყანამ?

- ძასობოვმა 1000 ევრო მაჩუქა. გარდა ამისა, ოლიმპიურმა კომიტეტმა, როგორც ოლიმპიადის მონაწილეს, დღიური 500 დოლარი მომცა. ახლა "ლუკოილმა" 500 დოლარით დამასაჩუქრა. სპორტის დეპარტამენტმა ივლისიდან 500 ლარი ხელფასი დამინიშნა, ოლიმპიური კომიტეტი კი 390 ლარს მაძლევს.

- ხო არ ფიქრობ, რომ იმაზე ნაკლები ადგილი გერგო, რაც დაიმსახურე?

- მგონია, რომ ევროპაზე მეტი მეკუთვნოდა. მაგრამ თუ ცნობილი არ ხარ, ასე არ ხდება - იქნებ შემთხვევით შეასრულე კარგად?! მართალია, ვარჯიშებს ესწრებიან, მაგრამ მაინც...

13 წლის არის. 9 წლის იყო, ოჯახი რომ მოსკოვში ჩავიდა. საკუთარი თხილამურები ჰქონდა და ორ წელიწადში სამთო სათხილამურო სპორტში მოსკოვის ნაკრების წევრი გახდა. ეს ნიშნავს უფასო ეკიპირებას, სრიალს, შეკრებებს...

თავიდან დიტოც ცინულზე სრიალებდა და მწვრთნელები მასაც დიდ მომავალს უწინასწარმეტყველებდნენ.

- შენ და დიტო ჩხუბობთ სპორტის რომელი სახეობა ჯობია?

- არა. სახლში ტელევიზორის პულტის გამო ვჩხუბობთ შაბათ-კვირას, რადგან კვირის სხვა დღეებში ორივეს დამაბული გრაფიკი გვაქვს. წესები ასეთია - ერთ ოთახში ვცხოვრობთ და პულტის ოთახიდან გატანა არ შეი-

ძლება. ვინც გავა, ის პულტს კარგავს.

- ზაფხულში სად დაისვენებ?

- ურეკში. ტრავმირებული ფეხისთვის ურეკის ქვიშები 2 კვირით მაინც, აუცილებელია. ერთი ახლობელი გვყავს, ნინო, რომლის დამზადებული მაღამოს გარეშე ცხოვრება ვერ წარმოიმდგენია, ყველა ტრავმაზე ის მშველის და ნინოს მადლობა მინდა ვუთხრა ამისთვის.

● სახეზე კი ყველა ცნობს. მოსკოვში უცნობებმა ისიც უთხრეს, შენი გულშემატკივრები ვიყავით და არა რუსი ფიგურისტებისო. "ცესკას" ცინულზე მისი წარმატების გამო უამრავმა პერსპექტიულმა ბავშვმა დაინყო სრიალი. როგორც მე გავიგე, ზამთრის ოლიმპიადის მერე თბილისის ცინულზეც აღარ არის ადგილები. გუდაურის სათხილამურო ტრასებზე კი მრავალრიცხოვანი ბავშვების თხოვნით ელენე თხილამურებით აკეთებდა "მერცხალს..."

- აქ ძალიან დიდ მნიშვნელობას ანიჭებენ იმას, თუ რომელი ქვეყნის სახელით გამოხვალ...

- მე საქართველოს სახელით გამოვალ.

- საკითხი რომ ასე დაგიყენონ - ან რუსეთის მოალაქეობას მიიღებ, ან აქ აღარ ივარჯიშებო?

- არ ვიცი რას გავაკეთებ, მაგრამ, მთლად მასე არ არის საქმე - თბილისში დავიბადე და გავიზარდე, ძალიან მიყვარს აქაურობა. მე როგორც საქართველოს სახელს არ გავცვლი არაფერში, ისე არ გავცვლი ჩემს მწვრთნელს.

სერგეი შამბას თბილისში ვიზიტისას ერთი ანექლოტი გამახსენდა, რომელიც 12-14 წლის წინ თბილისში საქმიანი მისიით ჩამოსულმა საკმაოდ ხანდაზმულმა ტიპურმა ამერიკელმა ქალბატონმა დამტვრეული რუსულით მომიყვა. "აფხაზმა ოქროს თევზი დაიჭირა და აფხაზეთის რუსეთთან მიერთება სთხოვა.

თევზმაც შეუსრულა. სახლში დაბრუნებულ აფხაზს თავისი დიდი, თეთრი, აივნიბიანი, ხვიარით დაბურული სახლის ნაცვლად პატარა რუსული **ИЗНА** დახვდა. სახლის წინ პალმებიანი, გორტენზიებიანი, ლიმონებიანი ბაღის მაგივრად ლარბული ბოსტანი იყო. შევიდა აფხაზი **ИЗНА**-ში და ხედავს დიდ რუსულ ლუმ-

ელს, ლუმელზე მწოლიარე ცოლს, ცოლზე კი ქართველს".

მაპატიეთ ვულგარულობისათვის. საერთოდ, ანექლოტების დიდი მოყვარული და მით უმეტეს მომყოლი არ ვარ, მაგრამ არ ვიცი რატომ გამახსენდა და მაინც მოგიყევით, ეგება გაგეცინოთ.

მილოცვა + რჩევები

სულ რამდენიმე დღის წინ ჩემ მიერ შექმნილი მაისის თვის ქართული "Cosmopolitan" აი ასე უსამველოდ დაიფურცლა.

პრიალა ქალაქიან მოდის ან ქალებისთვის განკუთვნილი ჟურნალებთან შეხება, ნამდვილად მქონია. იყო დრო, როდესაც საზღვარგარეთ მოგზაურობისას ერთს მაინც ვყიდულობდი და თბილისში ჩამომქონდა. განსაკუთრებულად მრავალფეროვანი, საინტერესო, თვეობითაც შემინახავს, უინტერესო გადამიგდია. ზოგიერთი კი რომელიმე თაროზე მიმეწყებია, მაგრამ ასე არასდროს არც ერთი არ დაშლილა.

მოდის ჟურნალების საზღვარგარეთიდან ჩამოტანის აუცილებლობა დღეს, საბედნიეროდ, აღარ არის. თბილისში მეტ-ნაკლებად ყველაფრის ყიდვა გახდა შესაძლებელი. ქართული "Cosmopolitan"-ის გამოსვლა ყველა ქალისათვის სასიამოვნო სიახლე იყო. რაც უფრო მეტი იქნება ამ ტიპის ჟურნალები, მით უკეთესი. მათი მეშვეობით ქართველი ქალები ბევრ სწორ, საჭირო რჩევებს მიიღებენ, თავს კიდევ უფრო კარგად მოუვლიან, უფრო მოდურად ჩაიცვამენ და ამით უფრო ელეგანტურები, ლამაზები გახდებიან. მაგრამ პომპეზური პრეზენტაციების მონყოფის, მოდური ლამის კლუბების არენდის, ქართული

ესტრადის "ვარსკვლავების" მონვევისა და "ელიტარული" საზოგადოების შეკრების პარალელურად თავად ჟურნალის ხარისხზეც თუ იზრუნებენ, ცოტა მეტად დაიხარჯებიან, ნამდვილად უკეთესი იქნება. მაისის ქართულ "Cosmopolitan"-ში მხოლოდ კოკო შანელზე ერთი ნერილის "მოდური ლეგენდა" და რედაქტორის წინასიტყვაობის ნაკითხვა მოვასწარი, რომ ათობით სრიალა, ერთმანეთთან სრულიად დაუკავშირებელი ფურცლების დასტა შემჩნა ხელში. დამეთანხმებით, რომ ასეთ დისკომფორტში, ფურცელ - ფურცელ "Cosmopolitan"-ის კი არა, ცოტა უფრო საინტერესოს ნაკითხვაც დასაზარია. ათობით სრიალა ფურცლის მთელ სახლში მიმოხევა, მე მგონი, არც ისე სასიამოვნოა. არადა, ამ ახალი ჟურნალის გამოსვლა ისე მიხაროდა, ნაკითხვას, საინტერესო რჩევების მიღებასა და "Cosmopolitan"-ურად თავის მოვლას ვლამობდი. ახლა კი, ეს ფურცლები, უბრალოდ, უნდა გადავაგდო.

P.S. რჩევებზე გამახსენდა. აკინძვის ხარისხის სასწრაფო გაუმჯობესების გარდა ქართული "Cosmopolitan"-ის რედაქციას კიდევ ერთ მოკრძალებულ რჩევას მივცემდი - სიტყვა "დაქალი", ეცადეთ, აღარ გამოიყენოთ.

დღევანდელი ქართული პოლიტიკის მრავალსახოვან სპექტრში ორი ამკარა "ფიგარო" (ფიგარო აქ, ფიგარო იქ...) გამოიკვეთა. ოპოზიციის მხრიდან ეს კობა დავითაშვილია, რომლის "პრინციპულობის" გარეშე არც ერთი მოვლენა არ მიმდინარეობს. ხელისუფალთა პირადი

ციხოვრების უკადრისი, ბინძური გარჩევადან დაწყებული, საღარო აპარატების პოპულისტური თემით დამთავრებული, ყველგან ეს ოპოზიციური "ფიგარო" გვევლინება. ნეტავი დრო როგორ ყოფნის? ნეტავი ამდენ პრობლემას თავში როგორ იტევს? ნეტავი ხალხზე ასეთ

"გულწრფელ" ზრუნვას გული როგორ უძლებს? სახელისუფლებო "ფიგარო" კი, რა თქმა უნდა, ელენე თევდორაძეა, რომლის "ბრძნული" და დავითაშვილზე არანაკლებად პრინციპული კომენტარების გარეშე არაფერი რჩება. უბრალოდ,

გასაკვირია, ნუთუ უმრავლესობამ ელენე თევდორაძე თავის face-ად სერიოზულად აირჩია და მასზე უფრო მეტად დამაჯერებელი არაფერი ჰყავთ? საინტერესოა, უმრავლესობის "სინდისის" მძიმე ამპლუა თევდორაძე ნებაყოფლობით იტვირთა, თუ იგი მას კო-

ლეგებმა ან მედიამ იძულებით დააკისრა? ვიცი, ამ კითხვებზე პასუხს ვერასდროს მივიღებ, მაგრამ ისიც ვიცი, რომ ეს ორი პოლიტიკური "ფიგარო" თვალდახეულშუა გაუფასურდა და ნელ-ნელა საკმაოდ გროტესკულ პერსონაჟებად იქცა.

22-23 აპრილის ფოტო.

ეს 22-23 აპრილის "24 საათის" ნომერში დაბეჭდილი წერილის "ყველაფერი ყვითელი ჯიხურის ბრაღია" ფოტოილუსტრაციაა. ეს კი ორიოდ დღის წინ იმავე ადგილზე, ირ. აბაშიძის ქუჩაზე გადაღებული ფოტო. საზარელი ყვითელი ჯიხური აიღეს! ბომბების მყუდროება კი მოშალეს! ტერიტორიას ანტისანიტარიისგან გავწმენდოთ, მოვანესრიგებოთ, გავამწვანებოთ დაგვიპირდნენ! მე მგონი, ჩემი და ვაკის ამ ნაწილის მაცხოვრებლების მხრიდან თბილისის მერიისადმი მადლობა სრულიად ბუნებრივი, დამსახურებული იქნება. ნეტავი მადლობის თქმის საშუალება მაქსიმალურად ხშირად მოგვცენ.

19 მაისის ფოტო.

არა, ამ პოლიციის მაინც არაფერი მესმის. ამკარად პროვოცირებას უკეთებენ. თავადაც შესანიშნავად იციან, რომ პროვოკაციას უწყობენ და კლასიკური "ფრაერებივით" ამ პროვოკაციაში მაინც ებმებიან, მაინც "ვარდე-

ბიან" და თავს იმასხარავენ. ამ კვირაში პოლიციის ერთ-ერთ განყოფილებაში მისული "თანასწორობის ინსტიტუტის" (თუ სახელწოდება არ შემეღებ) წარმომადგენლების მიერ პოლიციის შენობაში დამცინავი ლექსის "საყვა-

რელი პოლიცია" ნაკითხვის მცდელობით დაგვირგვინებული აქცია არაფერი იყო, ელემენტარული პროვოკაციის გარდა. პოლიციელებს კი იმის უნარი არ ეყოთ, რომ ლექსი მოესმინათ ბოლომდე. როგორც ყოველთვის,

"ავარდნენ", იუხემეს, იჯიკავეს და ამით კი მხოლოდ პროვოკატორების ნისქვილზე დაასხეს წყალი. ნუთუ, ასეთი ძნელია ცოტა მოითმინო, ჭკუა იხმარო, ნებისყოფა მოიკრიბო, ნერვები გაა-

კონტროლო, თუნდაც ძალიან ცუდი ლექსი ბოლომდე მოისმინო, უფასო პოეზიის საღამოსათვის მადლობაც გადაუხადო? ნაკითხვას და ნავა, აბა რას იზამს? მაშინ ვისი კოვზი აღმოჩნდება ნაცარში?

26 მაისის სახელობის მოედანი

ალექსანდრა ზარიძე

ამ მოედნის "ლირსმესანიშნაობა" ისაა, რომ მთელი მოედანი დახაზულია ყვითლად. ამ ფერით ქუჩების მონიშვნა სტანდარტის დარღვევაა. ვენის კონვენციით მიღებულ სტანდარტში მითითებულია თეთრი ფერი, გარდა საზოგადო ტრანსპორტის გაჩერებებისა, რომელიც ყვითლად იხაზება. თუ ჩვენ გადავხედოთ ამერიკის სტანდარტებზე, მაშინ დავხაზოთ ყვითლად, თუ ვართ ევროპაში - თეთრად. ერთი სიტყვით, ქალაქი უნდა იხაზებოდეს ან თეთრად, ან ყვითლად და არა ისე, როგორც ამჟამად არის დახაზული - მოსკოვის პროსპექტი - თეთრად, 26 მაისის მოედანი ყვითლად. ასეთი ფერების ცვალებადობა რაიონების მიხედვით უბრალოდ, სასაცილოდ ხდის თვით მონიშვნის პროცესს და მის დანიშნულებას რომ არაფერი ვთქვათ სტანდარტის დარღვევაზე.

შუქნიშნის ობიექტზე (ფოტო N1) "გამსახურდია - სტატისტიკის დეპარტამენტი" ბუზლუნა გაჩერდა და თავისთვის ნაიბურტყუნა: "აქაც ღმერთს არ უქნია". საქმე ეხება ერთსა და იმავე შეცდომას, როცა ქვეითი მოსარულის მწვანე შუქი ემთხვევა მანქანის მოძრაობის მწვანე შუქს - ანუ ადამიანი ვერ გადადის გადასასვლელზე. ეს შეცდომა, გრიპის ეპიდემიასავით არის და ყველგან ვრცელდება. ბუზლუნას გააჩნია ასეთი "ინფექციის" სანიანადმდეგო ნაშალი - ეს არის ახალი სქემების შექმნა, სადაც ეს ორი ანტიგონისტი - მანქანა და ქვეითად მოსიარულე ერთმანეთს არ შეეჯახებიან; ამ კონკრეტულ შემთხვევაში კი მარტივი გამოსავალი არსებობს - წრეხაზით მონიშნულ შუქნიშნის უნდა დამატოს ერთი დამატებითი სექცია, რომლის მიხედვითაც მწვანე შუქი აინთება მხოლოდ გამსახურდიაზე მოძრაობის დროს და ჩაქრება მაშინ, როცა ქვეითად მოსიარულე გამსახურდიაზე გადადის. ამით ამოინურება კონფლიქტი. ამ შემთხვევაში ბუზლუნა ვეთავაზობს მარტივ გამოსავალს და მომავალშიც დაეხმარება ყველას, ვისაც ანუხებს კონფლიქტის აღმოფხვრა შუქნიშნის ობიექტზე.

იქვე, გამსახურდიას პროსპექტზე, სტატისტიკის დეპარტამენტის მხრიდან დახაზულია მეორე "სდექ-ხაზი" (ფოტო N2), რომლის დანიშნულება გაურკვეველია. საქმე ის არის, რომ შუქნიშნის ობიექტზე მეორე "სდექ-ხაზი" იხაზება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა

ამ "სდექ" ხაზთან გროვდება მანქანის ნაკადი, რათა შეცვალონ მოძრაობის მიმართულება. ამ ობიექტზე სხვა მიმართულება არ არსებობს, იმიტომ რომ მარცხნივ მოხვევა იქ აკრძალულია. აქედან გამომდინარე, მეორე "სდექ-ხაზი" შეცდომაა და მოსახსნელია ორი ზედმეტი შუქნიშანი, რომელიც ამ "სდექ-ხაზს" ემსახურება. მით უმეტეს, რომ ერთი შუქნიშანი ნახევრად ჩაფლულია ფოთლებში. გამსახურდიას გამზირზე, სტატისტიკის დეპარტამენტის

ნავიზუზუნებ, რომ აღნიშნულ გზაჯვარედინზე დახაზულია თითო-თითო მიმართულების ისარი, რაც ყოველად დაუშვებელია, იმიტომ, რომ ირდევს სტანდარტი, სადაც წერია, რომ თუ მანქანის სიჩქარე არაღებატება 60 კმ/საათს, მაშინ ყოველ გამყოფ ზოლში იხაზება მინიმუმ, ორი მიმართულების ისარი" და მეორეც - შუქნიშანთან მიახლოებისას მძღოლს უნდა მივცეთ საშუალება წინასწარ გადავიდეს იმ ზოლში, რომელიც მას ჭირდება.

შენობასთან თვალში საცემი კიდევ ერთი ლაფსუსი, რომელიც შეცდომების რაოდენობას ზრდის. აქ დამონტაჟებულია ნიშანი "გაჩერება აკრძალულია" (ფოტო N3) და იქვე დამონტაჟებულია მეორე ნიშანი "დგომა", წარწერით: "სტატ. დეპარტამენტის ა/მ-თვის". საქმე ის არის, რომ ეს ორი ნიშანი - სანიანადმდეგო დანიშნულებისაა და მათი ერთ მონაკვეთზე დაყენება ლაფსუსია. თუ დამპროექტებელს და დამყენებელს ერთხელ მაინც ნაუკითხავს მოძრაობის წესები აუცილებლად დაზოგავდა ერთ-ერთ ნიშანს და დააყენებდა ძლიერ ამკრძალავ ნიშანს "გაჩერება აკრძალულია" ქვეშ წარწერით: "სტატ. დეპარტამენტის ა/მ-ს გარდა". და ბოლოს იმაზე

ფოტო N4 შუქნიშნის ობიექტი: წარეთალი-გვეტაქა

ამ ობიექტზე ქვეითად მოსიარულე ისევე, როგორც სხვაგან, წერეთელზე ვერ გადადის იმის მიუხედავად, რომ მას შუქნიშნის

მიერ გარანტირებული აქვს უსაფრთხო გადასვლა. პირველ შემთხვევაში ადამიანი ვერ გადადის იმიტომ, რომ ნითელი შუქი აფრთხილებს: "ნუ გადახვალ - ავარიამი მოჰყვები", მეორე შემთხვევაში კი მისთვის განკუთვნილი მწვანე შუქი აფრთხილებს: "გადადი - მაგრამ, შეიძლება მოჰყვე ავარიამი". (ფოტო N5). ამას ადასტურებს სამარშრუტო ტაქსი, რომელიც ყველა წესების დარღვევით ართმევს გზას ადამიანს, და უხვევს მარცხნივ გვეტაქაზე. ღმერთმა დაიფაროს იქ მსხვერპლი იყოს, მაგრამ აქ ჩნდება მეორე პრობლემა - ვინ დაუდგინა ტაქსს ეს მარშრუტი, და ვინ უთხრა: "ნითელი მოუხვევ გვეტაქაზე".

ფოტო N6 მარჯვენა სანაპირო - ბარათაშვილი ხიდი - კორტაბთან

ეს ფოტო გადაღებულია იმ დროს, როცა მანქანა კვეთს უსაფრთხოების ზონას და აშკარად არღვევს მოძრაობის წესებს. უსაფრთხოების ზონა იხაზება იქ და მაშინ, როცა ხდება რომელიმე მიმართულებით ტრანსპორტის ნაკადის ლოკალიზაცია, ანუ მარტივად

ში, მანქანებს ძალიან გაუჭირდებათ დარღვევის გარეშე გაიარონ ეს გზაჯვარედინი "მშრალი ხიდის" მიმართულებით. საქმე ის არის, რომ უსაფრთხოების ზონა დახაზულია ზომების უხეში დარღვევით, და მხაზველებმა შექმნეს პრეცედენტი, რომელიც უბიძგებს მძღოლს: "დაარღვიე!". სამწუხაროდ, ამ გზაჯვარედინზე ეს არ არის ერთადერთი შეცდომა - ფოტოზე კარგად ჩანს, რომ იქ, სადაც შუქნიშანი მანქანებს აჩერებს, არ არის დახაზული "სდექ"-ხაზი. თუ იმ მხაზველებს არ ნაუკითხავთ მოძრაობის წესები, ჩვენ ავუსხსნი, რადიდი მნიშვნელობა ენიჭება "სდექ" ხაზს. ეს ხაზი, გარდა იმისა, რომ აჩვენებს სად უნდა გაჩერდეს მანქანა, აფრთხილებს მძღოლს, არ გადაკვეთო ეს ხაზი, იმიტომ რომ მოსალოდნელია ავარია. აქ პრობლემა ძალიან მკვეთრად ჩანს - წარმოიდგინეთ, რახან არ არსებობს "სდექ" ხაზი, მანქანა 1-2 მეტ-

რით წინ გაჩერდა. ამ დროს მარჯვენა მხრიდან, მწვანე შუქზე ბარათაშვილის ხიდის მიმართულებით დაიძრა მანქანების ნაკადი. მანქანა, რომელიც 1-2 მეტრით წინ გაჩერდა, გახდებდა სერიოზული დარაკლება მარჯვნიდან დაძრული მანქანების ნაკადისთვის. ღმერთმა არ ქნას, რომ ეს ხაფანგი ოდესმე ამოქმედდეს, მაგრამ დღეს ეს ხაფანგი დაგებულია და გთხოვთ, ფრთხილად იყავით. ამ მოსალოდნელ კონფლიქტთან დაკავშირებით ისმის კითხვა: "თუ მოხდა ავარია, ვისი ბრალია?".

კიდევ ერთი და ჩემი აზრით, ძალიან მნიშვნელოვანი საკითხი. მან, ვინც აცხადებს ტენდერს მოძრაობის ორგანიზაციის სამუშაოებზე, პირველ რიგში ან უნდა ჩაიხედოს ტენდერში მონაწილის შრომის ნივთაქში, ან ჩაუტაროს ტესტირება, ან რაღაცნაირად გამოავლინოს რა გამოცდილება გააჩნია ამ სპეციფიური სამუშაოების ჩატარებისა. ტენდერის პირობები არ უნდა ეყრდნობოდეს მხოლოდ ვადებსა და რაოდენობას - ვინ უფრო მეტს და იაფად შეასრულებს - ამ დარგში პროფესიონალიზმი გადაწყვეტია. ჩვენი მკითხველი ან საჭყისთან ზის ან ქვეითად მოსიარულეა, ამიტომ, გთხოვთ მომანოდოთ ასეთი ლაფსუსები, რათა ერთად და დროულად მოვანესრიგოთ ეს დიდი პრობლემა, რომელსაც ჰქვია ადამიანის უსაფრთხოება გზაზე.

ჩვენი პუბლიკაციის მერე "სასწრაფოებთან" მდებარე შუქნიშნის ობიექტზე ნახაზები გაასწორეს. ბუზლუნას ასეთი თანამშრომლობა მოსწონს.

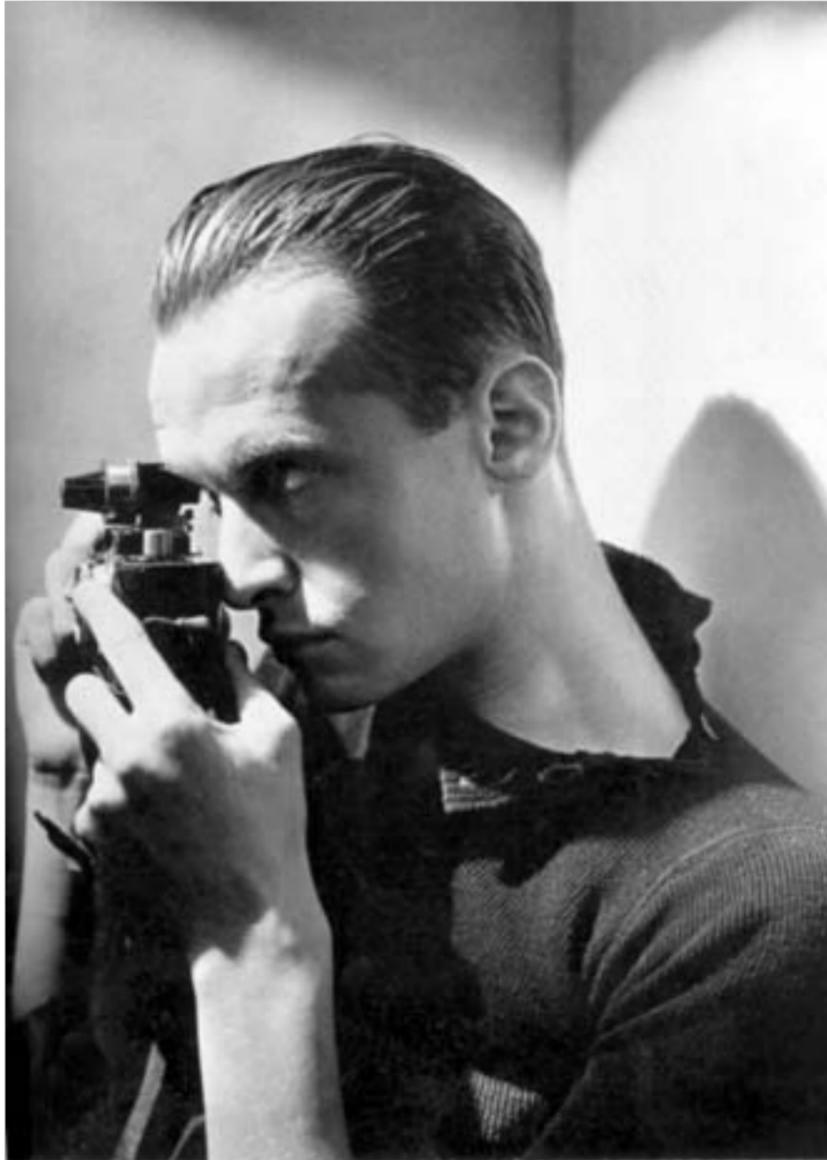
ანრი კარტიე-ბრესონი: მეოცე საუკუნის თვალში

2004 წლის 3 აგვისტოს საფრანგეთის სამხრეთის სოფელ სერესტში, 95 წლის ასაკში, თანამედროვე ფოტოგრაფიის დიდი მეტრი ანრი კარტიე-ბრესონი გარდაიცვალა. ფრანგულ პრესაში ცნობა ანრი-კარტიე ბრესონის გარდაცვალების შესახებ მხოლოდ 4 აგვისტოს, დასაფლავების დღეს გავრცელდა. იგი პროვანსის პატარა სოფლის მონესტენის სასაფლაოზე დაკრძალეს ყოველგვარი პომპეზურობის გარეშე. სამგლოვიარო ცერემონია, ფოტოგრაფის მეუღლის, ასევე ფოტოგრაფის მარტინ ფრანკის და მათი ქალიშვილის მელანის გარდა, მხოლოდ უახლოესი მეგობრები, თხუთმეტი ადამიანი დაესწრო; რომელთა შორისაც კარტიე-ბრესონის მიერ მის სულიერ შვილად აღიარებული ჩეხი ფოტოგრაფი ყოზეფ კუდელკაც იყო.

გადამწყვეტი წამის ძიებაში

ანრი კარტიე-ბრესონი მეოცე საუკუნის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ფოტოგრაფი და შემოქმედი იყო. იგი უკანასკნელი ცოცხალი სიურეალისტიც გახლდათ. მას იცნობდნენ როგორც ანარქისტს და ბურჟუას, თავმდაბალს და იმავდროულად თავმომწონესაც, დენდის და მოკრძალებულ პიროვნებას; ბუდიზმის მიმდევარს და უბრალოდ უდიპლომო ერუდიტს, რომელიც სამჯერ ჩაიჭრა ბაკალავრის გამოცდების ჩაბარებისას და რომლის ერუდიციაც სამაგალითოდ იყო მიჩნეული არა მხოლოდ ფრანგულ, არამედ საერთაშორისო არტისტულ-ინტელექტუალურ წრეებში. იგი ფოტოებზე და წიგნებზე ხელს ძალიან უბრალოდ (შავი მელნით) სამი ასოთი აწერდა: **HCB (Henri Cartier-Bresson)**. სწორედ ამიტომ ფრანგები მას, ფოტოგრაფიის ცოცხალ ლეგენდად მოხსენიების ნაცვლად უბრალოდ "აჰ-ეს-ბე"-ს (**HCB**) უწოდებდნენ. დღეს უკვე იმის თქმაც შეიძლება, რომ თანამედროვე ფოტოგრაფიაში აბრევიატურა დიდი და ცნობილი ბრენდის ტოლფასი გახდა.

მას უყვარდა ყოფნა იქ, სადაც ყველაზე ნაკლებად ელოდნენ. მან შექმნა სტილი, რომელიც არა მხოლოდ პროფესიონალი, არამედ მოყვარული ფოტოგრაფებისთვისაც კი მიბაძვის საგანი გახდა. მას ფრანგული ფოტოგრაფიის მამაც უწოდეს, რაც მან დაუყოვნებლივ უარყო და კატეგორიულად მოითხოვა მისი მისამართით ამგვარი ფორმულირება არასდროს გამოეყენებინათ. და მიუხედავად ამისა, ანრი კარტიე-ბრესონის გავლენა თანამედროვე ფოტოგრაფიის განვითარებაზე იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ თამამად შეიძლება იმის თქმაც, რომ მის გარეშე თანამედროვე ფოტოგრაფია არ იარსებებდა იმ სახით, რა სახითაც იგი დღეს არსებობს; რადგან სწორედ მისმა ფოტოგრაფიულმა კონცეფციამ განსაზღვრა მეოცე საუკუნის ფოტოგრაფიის განვითარების ძირითადი მიმართულებები. ეს კონცეფცია კი მნიშვნელოვანწილად წინააღმდეგობებით აღსავსე მისი რთული პიროვნების ლოგიკურ გაგრძელებად შეიძლება ჩაითვალოს, რომლის ჩამოყალიბებაც სამყაროს მისეული ხედვის ექსტრავაგანტულობამ, პუმანურობამ და რეალობის მკაცრად განსაზღვრულ პლასტიკურ ფორმაში ორგანიზაციის სურვილმაც განსაზღვრეს. "გადამწყვეტი წამის" ძიებისა და დაფიქსირების პრინციპი, რომელიც კარტიე-ბრესონის ფოტოების საფუძვლად იქცა, მოგვიანებით ერთგვარ ეთიკად ჩამოყალიბდა, ისევე, როგორც ფოტოგრაფია იქცა მისთვის ცხოვრების წესად, სამყაროს შეცნობის და ხედვის საშუალებად. "მე არასდროს ვმოგზაურობდი, მე ვცხოვრობდი ქვეყნებში", ხშირად

იმეორებდა **HCB**. "სწორედ ამან განსაზღვრა ჩემთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი ესთეტიკური კანონი: ფორმა სიუჟეტის და სიციცხლის გარეშე არაფერის მთქმელია". და კიდევ: "მკაცრი გეომეტრიის გარეშე ფორმა არ იქმნება".

მკითხვემა ახალგაზრდა **HCB**-ს უწინასწარმეტყველა, რომ იგი არასდროს მოიწყენდა ცხოვრებაში. მეოცე საუკუნემ, რომელმაც, პირდაპირი მნიშვნელობით შეიძლება ითქვას, მის თვალწინ ჩაირა, მას ლუი არაგონთან, ანდრე ბრეტონთან, სალვადორ დალისთან, უილიამ ფოლკნერთან, სამუელ ბეკეტთან, ტრუმენ კაპოტესთან, ჯონ კენედისთან, მერლინ მონროსთან და რაჯივ გა-

ნდისთან შეხვედრების და მეგობრობის შესაძლებლობაც მისცა. განდის მკვლელობამდე 4წ წუთით ადრე გადაღებული უკანასკნელი ფოტო სწორედ კარტიე-ბრესონს ეკუთვნის. "ფოტოგრაფია ბრწყინვალე დამთხვევათა გაგრძელებაა... მე ყოველთვის მზად ვარ ამ დამთხვევების დასანახად და დასაფიქსირებლად. აი ეს არის ფოტოგრაფია," - ხშირად იმეორებდა **HCB**.

სიურეალისტიკური წლები

ფოტოგრაფიით დაინტერესებამდე, ანრი კარტიე-ბრესონი ბავშვობიდან მხატვრობით არის გატაცებული. 7 წლის ასაკში მას პირველად დართავენ ბიძის, ცნობილი მხატვრის სახელოსნოში შესვლის ნებას. როგორც თავად ამბობდა: "ამ დღეს მე მეორედ დავიბადე". მხატვრობის შესწავლას სერიოზულად **HCB 1927-1928** წლებშიც გააგრძელებს ანდრე ლოტის სახელოსნოში და სიციცხლის უკანასკნელ დღემდე მთლიანად მიუძღვნის საკუთარ თავს და ენერჯიას მხატვრობას მას შემდეგ, რაც 1974 წელს უარს განაცხადებს ფოტოგრაფიაში აქტიურ მუშაობაზე: "მე ჩემი სათქმელი უკვე ვთქვი. ალბათ ბევრად ადრეც უნდა დამენებებინა ფოტოგრაფიისთვის თავი".

მეოცე საუკუნის ოცინი წლებში, შეძლებული მრეწველის შვილი ანრი კარტიე-ბრესონი უარს ამბობს ოჯახური ტრადიციების და მამის საქმის გაგრძელებაზე და პარიზის არტისტულ წრეებს, კერძოდ კი სიურეალისტებს უახლოვდება. ფოტოგრაფი რობერტ კაპა მას მეგობრულ რჩევას აძლევს: "სჯობს გერქვას ფოტორეპორტიორი და მხოლოდ გულის სიღრმეში დარჩე სიურეალისტი, რომ მანერიზმი აირიდო თავიდან". კარტიე-ბრესონი იღებს ამ რჩევას.

ბრეტონთან, დალისთან, კრეველთან და მაქს ერნსტთან მეგობრობის დასაწყისი სწორედ ამ პერიოდს ემთხვევა. კარტიე-ბრესონი სიურეალისტების თავყრილობებს ერთგულად ესწრება. ყოველთვის მაგიდის კუთხეში მოკალათებული, თავმდაბალი და ელევანტური ახალგაზრდა ყურადღებით ისმენს და ნაკლებად მონაწილეობს დისკუსიებში. ღამეებს კი დაუღალავად თავის მეგობარ პოეტ ანდრე პეიერ დე მანდიარგთან ერთად კაბარეებსა და საროსკიპოებში ატარებს. "იმ ღამეების განმავლობაში ჩვენ მძაფრ ემოციებს ვეძებდით. ჩვენ რეალობის ფანტასტიკად ტრანსფორმირება გვსურდა," - იხსენებდა ანდრე დე მანდიარგი. იგივე შეგრძნებების სურვილით და არტურ რემბოს მაგალითით შთაგონებული კარტიე-ბრესონი, 22 წლის ასაკში აფრიკაში მიემგზავრება ჰი-

პოპოტამებზე სანადიროდ. თუმცა მძიმედ დაავადებული იძულებულია, საფრანგეთში დაბრუნდეს. "ამ მოგზაურობამ დამარწმუნა, - წერდა HCB, - რომ სამყაროს ჭრილობების აღსაბეჭდად მე ფუნჯზე უფრო სწრაფი იარაღი მჭირდებოდა."

1932 წელს HCB მარსელში ლეიკას მარკის აპარატს ყიდულობს, რომლის გარეშეც, მისივე განცხადებით, იგი არასდროს გახდებოდა ფოტოგრაფი. "ლეიკა ჩემი თვალის ლოგიკურ გაგრძელებად იქცა," - ამბობდა ფოტოგრაფი. 1931-1932 წლები ევროპაში, ამერიკაში და მექსიკაში მოგზაურობის წლებია. სწორედ ამ წლებში იქმნება მეორე მსოფლიო ომამდელი პერიოდის შედეგების დიდი ნაწილი. HCB იცნობენ, როგორც სიურეალისტ ფოტოგრაფს. 1933 წელს ცნობილი ნიუ იორკელი გალერისტი ჟულიან ლევი HCB-ს, სწორედ როგორც სიურეალისტს, ფენს თავის გალერეაში.

მეორე მსოფლიო ომის დაწყებისთანავე HCB გერმანიის ტყვეობაში ხვდება. ორი უშედეგო მცდელობის შემდეგ, 1943 წელს მაინც ახერხებს ტყვეობიდან თავის დაღწევას. "როგორც მახსოვს, ხელში ჯოისის "ულისე" მქონდა და ისე

გაერბოდი," - იხსენებდა კარტიე-ბრესონი. 1946 წელს ნიუ იორკის თანამედროვე ხელოვნების მუზეუმი (MOMA) HCB-ს ფოტოების გამოფენისთვის ემზადება, რომელიც, თავდაპირველი ჩანაფიქრის მიხედვით, მის ხსოვნას უნდა მიეძღვნას. გამოფენის ორგანიზატორებს იგი ომში დაღუპული შვონიათ. თუმცა მალევე ირკვევა, რომ ფოტოგრაფი ცოცხალია. კარტიე-ბრესონი თავად ჩადის ნიუ იორკში და გამოფენის მომზადებაში აქტიურად მონაწილეობს.

1947 წელს კი იმავე მუზეუმში, შამპა-ნიურის ირგვლივ ერთ საღამოს შეკრებილი მეგობრები - რობერტ კაპა, დევიდ (შიმ) სეიმური, ჯორჯ როჯერი და HCB ფოტოსააგენტო "მაგნუმი"-ს შექმნის გადაწყვეტილებას იღებენ. მომდევნო სამ წელიწადს კარტიე-ბრესონი ინდოეთში, ჩინეთში და ინდონეზიაში ატარებს. 1954 წელს მიემგზავრება საბჭოთა კავშირში, სადაც კიდევ ერთხელ, 1972 წელს დაბრუნდება. სწორედ ამ პერიოდით თარიღდება საქართველოში გადაღებული ფოტოების სერია, რომელთაგანაც ყველაზე ცნობილი ალავერდობის დღესასწაულზე გადაღებული ფოტოებია.

ფოტოგრაფიიდან მხატვრობამდე

1952 წელს გამოცემული HCB-ს ფოტოების პირველი წიგნის, "ნაჩქარევად გადაღებული სურათები", გარეკანს მატისი აფორმებს. 1954 წელს კი, როგორც უკვე მეორე წიგნი "ევროპელები" ხუან მიროს მიერ გაფორმებული გარეკანით გამოდის.

1966 წელს სააგენტოს მუშაობის კომერციალიზაციის ტენდენციით უკმაყოფილო HCB ტოვებს "მაგნუმს", თუმცა სააგენტო ინარჩუნებს მისი არქივის ექსპლუატაციის უფლებას. 60-იანი წლების ბოლოდან კი იგი ნელ-ნელა უარს ამბობს თავის განუყოფელ ლეიკაზე და სულ უფრო დიდი მონდობით, სიცოცხლის უკანასკნელ დღემდე, მხატვრობაში იწყებს მუშაობას.

2003 წლის მაისში საფრანგეთმა HCB-ს დაბადების 95 წლისთავი აღნიშნა. 300 ფოტოსგან დაკომპლექტებულმა ექსპოზიციამ ფრანსუა მიტერლანის სახელობის ეროვნულ ბიბლიოთეკაში სრული ტრიუმფით ჩაიარა: 82 000 მნახველი სამი თვის მანძილზე. იმავე თვეში, პარიზის მეთოთხმეტე არონდისმანში ანრი კარტიე-ბრესონის სახელობის ფონდიც გაიხსნა, რომელიც, რეგულარული გა-

მოფენების მოწყობის გარდა, ახალგაზრდა ფოტოგრაფების ფინანსურ მხარდაჭერასაც ისახავს მიზნად. ფოტოგრაფიის 95 წლის მეტრი ჩვეული თავმდაბლობით შეხვდა მის ირგვლივ შექმნილ საერთო აჟიოტაჟს - არც ერთი ინტერვიუ პრესისთვის, არც ერთი ინტერვიუ ტელევიზიისთვის.

დღეს კი დანამდვილებით შეიძლება ითქვას, რომ HCB-ს სახელის ირგვლივ შექმნილი აჟიოტაჟი, რომელიც ამ უკანასკნელი 30 წლის განმავლობაში არ განელებულა, მისი გარდაცვალების შემდეგ ნამდვილად აღარ განელდება.

***

ანრი კარტიე-ბრესონის გარდაცვალების მეორე დღეს, ფოტოსააგენტო "მაგნუმი"-ს სამმა წევრმა რიჩარდ ავედონმა, მარკ რიბუმ და ჟილ პერესმა მის ხსოვნას გამოფენა მიუძღვნეს, რომელსაც პარიზის საფრანგეთის ეროვნულმა ბიბლიოთეკამ უმასპინძლა.

გამოფენის გახსნის წინ რიჩარდ ავედონმა განაცხადა: "კარტიე ბრესონი ფოტოგრაფიის ლევი ტოლსტოი იყო." მარკ რიბუმ კი უბრალოდ დასძინა: "დარწმუნებული ვარ, იგი პირით აღმოსავლეთისკენ და, როგორც ბრძენებს სჩვევიათ ხოლმე, სიმშვიდით გარდაიცვალა."

ანრი კარტიე-ბრესონი ბადამწყვეტი ნაში

ნასტან ნიჰარაჰის
თარგმანი ფრანგულიდან

"რეპორტაჟი გონების, თვალის და გულის პროგრესული ოპერაციაა. მისი დანიშნულება კონკრეტული მოვლენის, მასთან დაკავშირებული შთაბეჭდილებების და პრობლემების დაფიქსირებაა. ნებისმიერი მოვლენა იმდენად მდიდარია თავისთავად, რომ მას დიდხანს ვუტრიალებთ გარშემო. მისი განვითარება თავად გვკარნახობს იმ ხერხს, რომელის მეშვეობითაც ჩვენ ეს მოვლენა უნდა დავაფიქსიროთ. ამ ხერხის პოვნა ხანდახან რამდენიმე წამშია შესაძლებელი, ხანდახან კი საჭიროა საათები და დღეებიც კი. რეცეპტები არ არსებობს. საჭიროა მუდამ მზად ყოფნა..."

გამოსახვის ყველა საშუალებათაგან ფოტოგრაფია ერთადერთია, რომელიც ერთ კონკრეტულ, განსაზღვრულ წამს აფიქსირებს. ჩვენ ვმანიპულირებთ იმით, რაც წარმავალია. ის რაც ქრება, ქრება სამუდამოდ. ვერც ერთ წამს ველარ დავაბრუნებთ. რეპორტაჟზე მუშაობის დროს დარწმუნებული უნდა ვიყოთ, რომ არა-

ტექსტი, სახელწოდებით "გადამწყვეტი წამი", რომელშიც კარტიე-ბრესონი ფოტოგრაფიის საკუთარ კონცეფციაზე საუბრობს, 1952 წელს გამოქვეყნდა. გამოცემის პირველივე დღიდან იგი ფოტოგრაფების არაერთი თაობის სახელმძღვანელოდ იქცა და დღემდე ასეთად რჩება. ამ ცნობილი ტექსტის რამდენიმე ნაწყვეტის ქართული თარგმანი პირველად ქვეყნდება.

ფერი დაგერჩა დაუფიქსირებელი, რადგან მერე გვიან იქნება. მოვლენის განვითარების დაბრუნება შეუძლებელი იქნება.

თუმცა თავიდან უნდა ავირიდოთ მექანიკურად ფოტოგრაფირება, რომ არ გადავტვირთოთ მესიერება და არ დავბინდოთ მოვლენის საერთო ხედვა. მესიერების შენარჩუნება ძალიან მნიშვნელოვანია, რადგან მასში ფიქსირდება ყველა ის ფოტო, რომელიც მოვლენის განვითარების მანძილზე იხადება.

როგორ შეიძლება სიუჟეტის უარყოფა? იგი არსებობს. არსებობს ყველაფერში, რაც სამყაროში ხდება. სიუჟეტებით არის აღსავსე ჩვენი მინაგანი სამყაროც. ამიტომ, საკმარისი იქნებოდა გულწრფელი დამოკიდებულება იმისადმი, რაც ჩვენ თვალწინ ხდება, ისევე, როგ-

ორც ჩვენი გრძნობებისა და ემოციების გულწრფელობა, რომ სწორედ განისაზღვროს ჩვენი მიმართება იმისადმი, რასაც ვხედავთ და აღვიქვამთ...

სიუჟეტი არ ნიშნავს ფაქტების თავმოყრას. რადგან ფაქტი თავისთავად არ არის საინტერესო. იგი მნიშვნელოვანი მაშინ ხდება, როდესაც რეალობის სიმბოლოს დატვირთვის იძენს.

ფოტოგრაფიაში სრულიად პატარა რამ შეიძლება იქცეს დიდ სიუჟეტად, პატარა ადამიანური დეტალი ლაიტმოტივად... ხშირად თვით მოვლენის განვითარება ბადებს და შემდეგ უკვე ჩვენ გვკარნახობს მისი გამოსახვისთვის საჭირო ფორმის ორგანული რიტმის.

ფოტოგრაფია ჩემთვის რეალობაში არსე-

ბული ზედაპირების და ხაზების რიტმის აღმოჩენის საშუალებაა. იქ, სადაც სიუჟეტის შინაარსების ფორმასთან მიმართება განისაზღვრება, კომპოზიციის საკითხი დგება. კომპოზიცია ვიზუალური ელემენტების გარკვეულ კოორდინირებას ნიშნავს. ფოტოგრაფიაში ახალი პლასტიკა და მომენტალური ხაზების ფუნქცია არსებობს. ჩვენ ვმუშაობთ მუდმივ მოძრაობაში. სწორედ ამიტომ ფოტოგრაფიამ მოძრაობაშივე უნდა აღმოაჩინოს გამომსახველობითი წონასწორობა. კომპოზიცია ჩვენი გამუდმებული ფიქრის საგანი უნდა იყოს. თუმცა გადაღების მომენტში იგი მხოლოდ ინტუიტიურია, რადგან საქმე ეხება წარმავალი მომენტებს დაფიქსირებას. ხშირად ესაუბრობთ გადაღების რაკურსზე. ერთადერთი მისაღები რაკურსი არის ის, რომელიც კომპოზიციის მკაცრ გეომეტრიას განსაზღვრავს.

დაბოლოს: ფოტოგრაფია, ჩემთვის, წამის გარკვეულ ნაწილში მოვლენის მნიშვნელობისა და მისი გამომსახველი ვიზუალური ფორმების თანხვედრაა."

თუ წვეთში ოკეანე აირეკლება, მეტადრე დედაქალაქის ცოდვა-მადლის ფონზე შესაძლებელია, მთელი ჩვენი სათაყვანებელი სამშობლოს მისწრაფება და სატკივარი წარმოჩნდეს.

რუბრიკით "დედაქალაქი" განვიზრახე, კიდევ უფრო თვალსაჩინო გახდეს ქართული საზოგადოების არსებობა, მისი წარსული, აწმყო და მომავალი, მისი უწყვეტობა დროში. უფრო ნათელი გახდეს ქართული საზოგადოების ფიქრი, წადილი, მოღვაწეობა, მისი მხნეობა და სიფხიზლე. თვალსაჩინო გახდეს, თუ რა სულიერი მემკვიდრეობის, რა ღირებულებების გადაცემას აპირებს იგი მომდევნო გენერაციისათვის.

რუბრიკის ერთ-ერთი ირიბი ამოცანაა თანამედროვე ქართული საზოგადოების შრომის, გარჯისა და ღვაწლის შუქზე კიდევ უფრო ღიმილისმომგვრელი გახდეს მასმედის მიერ ხელშეწყობილი ტრავიკომიკური მითი მასზე, რომ, იყო ზეზვა და მზია, მას მერე არავინ ყოფილა და არც არავინ იქნებოდა, რომ არ მოსულიყვნენ დღევანდელი პოლიტიკოსები და შოუბიზნესის ვარსკვლავები.

რუბრიკის პირდაპირი ამოცანა ის გახლავთ, რომ შეძლებისდაგვარად სწორი მიმართულებით გავიშვიროთ ხელი და ვთქვათ, რომ არსებობს მოფიქრალი ქართული საზოგადოება, რომელიც მოკრძალებით განაგრძობს საუკუნეების წინ დაწყებულ საქმეს.

იქნებ ამ "აღმოჩენამ" გააქროს პოლიტიკოსთა სახეებიდან ამბიციური თვითდაჯერებულობა და უნადაგო ამპარტავნობით ნაკარნახევი ირონიული ღიმილი და ისინიც ჩვენი ქვეყნის მოკრძალებულ მსახურებად აქციოს.

P.S. კიდევ ერთი და მთავარი. პირადად ჩემთვის სახელმწიფოს შენება სამართლის შენებას ნიშნავს.

გუშინ, დღეს, ხვალ

- თბილისი - ევროპისა და აზიის კულტურათა გზის შესაყარი... თბილისი - გუშინ, დღეს, ხვალ...

- დღეს მრავალი შენობა იგება. თბილისის ზოგი უხდება, ზოგი - არა, მაგრამ, ჩემი აზრით, მსჯელობისას ამოსავალი უნდა იყოს, როგორი ქალაქია თბილისი, როგორ გვესმის მისი ისტორია. ამისდა მიხედვით განისაზღვრება მისი ესტეტიკური და შინაარსობრივი მხარე.

თბილისის, ისევე, როგორც მთელი საქართველოს მომხიბვლელობა, განუმეორებლობა ის არის, რომ აქ ორგანულად და შერწყმული აღმოსავლეთი და დასავლეთი. ეს აქტუალურია არა მარტო ჩვენთვის, არამედ მთელი მსოფლიოსთვის, რადგან მართალია ხელოვნური, მაგრამ დაპირისპირება აღმოსავლეთსა და დასავლეთს შორის მაინც არსებობს.

ჯერ კიდევ კიბლინგს უთქვამს, აღმოსავლეთი არის აღმოსავლეთი, დასავლეთი არის დასავლეთი, და ისინი ვერასდროს ვერ გაერთიანდებიანო. მაგრამ პროგრესმა, რევოლუციებმა - ტექნიკურმა და სულიერმა, რელიგიამო მომხდარმა ცვლილებებმა მოიტანა სურვილი და ნინაპირობა, რომ არ იყოს დაპირისპირება აღმოსავლეთსა და დასავლეთს შორის. ახლა ეს საკითხი გამძაფრებულია, საქმე ლამის ომამდე მივიდეს, თითქოს შეუძლებელი იყოს მშვიდობიანი თანაცხოვრება და თანაარსებობა. საქართველო და თბილისი სწორედ ამგვარი თანაარსებობის მაგალითია. მთელი ჩვენი ისტორია ამის დასტურია. აღმოსავლეთი და დასავლეთი შერწყმულია ჩვენს პოეზიაშიც, ფერწერაშიც, ყოფაშიც, წეს-ჩვეულებებშიც, ტრადიციებშიც. თბილისი სწორედ ნიმუშია იმისა, თუ როგორ შეიძლება აღსრულდეს ეს ერთიანობა. საერთოდ, გაერთიანების სურვილი მუდამ არის, რადგან ფართოდება და ვითარდება ზენაციონალური სფეროები - მეცნიერება, კომუნიკაციები, კაპიტალი...

- რა თქმა უნდა, რელიგია, ქრისტიანობა ზენაციონალურია. უნდა გვახსოვდეს პავლე მოციქულის ეპისტოლე კოლათა მიმართ, სადაც ნათქვამია, რომ შეიძლება ახალი, რომელიც განახლებდა შემეცნებით, თანახმად მისი ხატისა, ვინც შექმნა იგი, სადაც არ არის ბერძენი და იუდეველი, წინადაცვეთილობა და წინადაუცვეთელობა, ბარბაროსი, სკვითი, მონა, თავისუფალი, არამედ ყველაფერი და ყველაფერში ქრისტე. და კიდევ ერთი, არ არსებობს ქართული ქრისტიანობა. არსე-

ზურაბ ნიჟარაძე

მხატვარი

ბობს ქრისტიანობა საქართველოში. ...ისევე ქალაქს მოვუბრუნდით.

- დიახ. ამდენად, შეერთების სურვილი არსებობს. ეს ნიშნავს, რომ ორმა მხარემ ერთმანეთი კი არ უნდა შთანთქას, არამედ უნდა გაამდიდროს, როგორც იყო საქართველოში. აქ განხორციელდა ის, რაც ბევრს შეუძლებლად მიიჩნია. როდესაც ვლადიმერ რაიკობი ახალ მშენებლობებზე, მე მგონი, მთავარია ეს სიახლე არ იყოს უცხო და არ უშლიდეს ხელს იმ ფუნქციას და დანიშნულებას, რომელიც ბუნებრივად აქვს ჩვენს ქალაქს ისტორიულად და გეოგრაფიულად.

- პირიქით, სიახლე ხაზს უნდა უსვამდეს ამ შინაარსს. იყო პროექტები, სადაც მომჩვენა, რომ პლასტიკა გამოვიდა სწორბაზოვანი. ეს ახალი ქალაქი თითქმის არ განსხვავდებოდა ამერიკული ქალაქისაგან. არ შეიძლება, აილო ჩვენი რელიეფი და გაასწორო, მხოლოდ იმიტომ, რომ ამერიკაში ასეა. ტყუილია, რომ თანამედროვე არქიტექტურა ამას თხოულობს. პირიქით, ეს განსხვავებული დონეები, ეს ტერასული განლაგება კარგად უნდა გამოიყენო. ეს ქალაქში არის და არქიტექტურას ამდიდრებს. მტკვრის ხეობის მოცულობები და რიტმები პლასტიკურ მონახაზს ქმნის, ცოცხალია.

- ამერიკასთან მსგავსებისა რა მოგახსენოთ. ჩემი აღქმით, ეს ახალი შენობების უმრავლესობა ტელესერიალებში წამოჭიმულ საკურორტო სახლებს უფრო ჰგავს. მათი შთაგონებითაა დაპროექტებული-საქმე.

- ალბათ, ბრაზილიის კურორტებს გულისხმობთ, არა? მაგრამ იქ ოკეანეა. აქ, ქვედა ქუჩებზე ცათამბჯენებს თუ დადგამს, სულ დაიფარება მთანმინდაც და ჩვენი ქალაქის პლასტიკური სიმდიდრეც.

- ნაწილობრივ უკვე დაიკარგა. - მერე ეს არ შეიძლება. როცა გვემარება კეთდება, ყველაფერი უნდა იყოს გათვალისწინებული. ქალაქში ასეთი ცვლილებები ფართო მსჯელობის საგანი უნდა იყოს. საზოგადოებამ უნდა იცოდეს, რას უკეთებ ქალაქს. მე მიმჩნია, რომ უნდა ჩატარდეს ღია კონკურსები. მთელმა მოსახლეობამ უნდა მიიღოს მონაწილეობა გადაწყვეტილების მიღებაში, კომიტეტებმა და საბჭოებმა კი არა, ხალხმა გადაწყვიტოს, რა სჭირდება ქალაქს.

- მოგესხებათ, სახელოვნებო სამყაროში ჩვეულებრივი რამაა სიახლის ძიება. ეს ახლა სახელმწიფოშიც არის. ალბათ ეს ყველა გენერაციას ახასიათებს - მოდის ახალი თაობა და უნდა, რომ მოიტანოს ეპოქის თავისებური სურნელი, რაღაც სიახლე. პირადად ჩემთვის, ფორმალისტური გატაცებები სრულიად მისაღებია, მაგრამ მა-

ინც მგონია, რომ ფორმა მხოლოდ გამოხატვის საშუალებაა. მთავარი ჩემთვის ის საგანია, რისი გამოხატვაც უნდა ადამიანს. ასევე მთავარია - როგორ, და არა რომელი ფორმით. ვაჟა-ფშაველას ფორმალისტური ძიებები არ დაუნყია, ხალხური თავისი სამყარო ამ მოტივით გამოხატა. მაიაკოვსკიმ ფორმალისტურ ძიებებს მიმართა, ოღონდ ეს მისთვის ორგანული იყო, ბუნებრივად, რადგან ახალი ფორმების ძიებაში საგანი არ დაკარგა. ასევე, საღვთობა დალის ეპატაჟი - სუპერთანამედროვე ხელოვანის ხატის შესაქმნელად, ჩემი თვალთახედვით, მასზე გათვლილი ჩვეულებრივი აფორა უფროა, ვიდრე ხელოვნება. მეტადრე, როცა ვან გოგი არსებობს ქვეყანაზე.

- ჩემი აზრით, მნიშვნელოვანია ერთი რამ - დარგის განუმეორებლობა. სათქმელი უნდა ითქვას იმ სპეციფიკით, რომელიც ყველაზე სრულად გამოხატავს ცხოვრების ამ თუ იმ მხარეს. ვთქვათ, ქანდაკებას ფსიქოლოგიურ ძველებში, მინაარსსა და სიღრმეებში ჩანვდომის გაცილებით ნაკლები შესაძლებლობები აქვს, დოსტოევსკის ვერ შეცვლის ფილსი. რასაც მწერალი ამბობს, იმას თუნდაც გენიალური მოქანდაკე ვერ გააკეთებს, ვერ შეასრულებს. ისევე, როგორც ვერც ერთი ლიტერატურული ნაწარმოები ვერ შეცვლის ვენერა მილოსელს. სათქმელი განაპირობებს დარგს. მაგრამ სიმძლევე ისაა, რომ დარგი ვითარდება, გამომსახველი საშუალებები მეორდება, და ამიტომ ბევრ ნიჭიერ ხელოვანს მეზობელი დარგიდან მოაქვს რაღაც და მექანიკურად სვამს თავის დარგში. ეს მართალია, სიახლეა, მაგრამ დარგს არაფერს არ ჰმბატებს. ჰმატებს მხოლოდ ავტორს - სახელს გაუთქვამს იმით, რომ რაღაც შემოიტანა სხვა სფეროდან. ასე ჩამოყალიბდა ეკლექტიკა. ეს უკვე სტილია. აქვს მახასიათებლებიც, თავისი ესტეტიკაც, ნიმუშებიც. მაგრამ იყო დრო, როცა ეკლექტიკურობა სირცხვილი იყო. ახლა ეკლექტიკური ნამუშევარი ხელოვნების სრულფასოვან ნიმუშად ითვლება. მაგრამ ამის

მიუხედავად, პოსტ-მოდერნიზმი მაინც ეძებს სპეციფიკურ ესტეტიკას. დახვეწისა და კრისტალიზაციისაკენ ისწრაფვის. თანამედროვე ხელოვნებაშიც არის ეს პროცესი - თვითმოფადობის განმტკიცებისაკენ სწრაფვა. ამ მეცადინეობაში ბევრი დაბნეულია. ახალგაზრდებს განსაკუთრებით უნდათ ახლის მოქმელი, თანამედროვეობა, მსგავსება ერთი მხრივ ისწრაფვის მარადიულობისაკენ, ანუ ზედროულობისაკენ, და, ამავე დროს, არის მოთხოვნა, რომ ის იყოს თანამედროვე, დამოკიდებული დროზე. ეს რაღაც ნინაღმდეგობრივად მეჩვენება. მე მგონი, დიდი ხელოვანისთვის არ ჰქონდა დიდი მნიშვნელობა, რომ თავისი დრო აესახა. ნიკე, მაგალითად, ზედროული მშვენიერებაა, სწორედ ესაა მისი ღირსება. ამაშიც საჭიროა გარკვევა, ჩამოყალიბება, მსჯელობა - რა დამოკიდებულება გვაქვს ამა თუ იმ მოვლენისადმი. თავისთავად განწყობა, რომ აუცილებლად ყველაფერი თანამედროვე იყოს, ხომ არ არის მომტანი რამე კრიზისული ვითარებისა. დიდი ოსტატები თავისი დროით ცხოვრობენ. ვთქვათ, სეზანი მე მიმჩნია უდიდეს ოსტატად. მას არასდროს არ ჰქონია სურვილი, დაქვემდებარებოდა დროს. ამბობდა, მე ვინააფვი კლასიკისადმი და არავითარ ორიგინალობაზე თავს არ დებდა. უბრალოდ, ისე გამოვიდა, რომ ძალიან თანამედროვეა, რადგან ფერწერის მასალიდან და ბუნებიდან იღებდა სანყისს, იმ იდეიდან კი არა, რომ აუცილებლად თანამედროვე გამოჩენილიყო. შემოვიდა ახალი მასალები, ახალი ფერები, ფერადობის ახალი თვისებები და ამის ბუდეკატურისათვის მოუხდა ბევრი ახალი ხერხისა და წესის შამოტანა, რათა სიახლისთვის ფეხი აენყო, ახალ შეხედულებებს, ახალ მასალას აჰყოლოდა. დელაკრუამ რომ აღმოაჩინა კონტრასტებზე დაყრდნობილი დამატებითი ფერი, ეს მეცნიერულად მტკიცდება: ფერს აქვს თავისი დამატებითი თვისება. თუ ძალიან დიდხანს უყურე ნითელს, ხდება ნერვის გადატვირთვა და ფერი თხოულობს თავის კონტრასტში გადაზრდას. ნითლის კონტრასტია მწვანე. ამის შემთხვევაში მარტივად შეიძლება. აიღეთ სამკუთხედი, შეღებეთ ნითლად. ძალიან დიდხანს თუ უყურებთ და მერე მზერას თეთრ, სუფთა ქალაღზე გადაიტანთ, დაინახავთ იმავე ფორმის მწვანე სამკუთხედს. ყვითელი იისფერში გადავა და ასე შემდეგ. ნიჭიერი კაცი, ეს გინდაც არ იცოდეს, ინტუიტივად მიხვდება. ასევეა მუსიკაში - დისონანსი თხოულობს გადწყვეტას კონსონანსში. არსებობს

ბუზინ, დღას, სვალ

ასეთი ობიექტური კანონზომიერებები, რასაც ნიჭიერი ადამიანი ალ-ლოთი ხვდება.

- არსებობს ინტელექტუალური გამოცდილება, მაგრამ არის კიდევ ის, რასაც უფრო ენები შენი ყოფილი, ვიზუალურად, შენი ცხოვრებით. რატომღაც მგონია, რომ ახლა უცოდინრობას ერქმევა თანამედროვეობა.

- გეთანხმებით. თუმცა ვინ იცის... ეგ, რასაკვირველია, დანაკლისა. მაგრამ, მეორე მხრივ, ცოდნა რომ არა გაქვს, იქნებ ინტუიცია უფრო ვითარდება, მახვილდება, მიგნებები უფრო ინტუიტიურია. და ეს შეიძლება, უფრო ღრმა იყოს, ვიდრე ცოდნა. ამდენად... არ უნდა და ნუ უნდათ ეს ცოდნა. ინტუიციაზე ლაპარაკისას რას ვგულისხმობ: ჩიტი რომ მიფრინავს, სწორი მიმართულებით მიდის. იმან ხომ არ იცის, საით არის სამხრეთი და საით - ჩრდილოეთი, მაგრამ გზა არ ეშლება. ინტუიციას სწორი მიგნებები მოაქვს, უფრო სწორი, ვიდრე ცოდნას.

- ინტუიცია, რასაკვირველია, მნიშვნელოვანია. კიდევ უფრო მნიშვნელოვანია არტისტული ინტუიცია და ზოგადად, ინტუიცია, ვფიქრობ, ტალანტის თვისებაა და ასევე ტალანტის თვისებაა ცნობისწადილი, გნებავთ, ცოდნისწადილი. ასე რომ, ინტუიცია კარნახობს ადამიანს ცოდნისაკენ სწრაფვას და ცოდნა და ინტუიცია ერთმანეთს ინვევენ, ერთმეორეს ეძახიან ერთმანეთისკენ, როცა არსებობს ერთნაირი ანტიტომაცია, არა მგონია, სრული უცოდინრობის გარემოში კოჭლმა ინტუიციამ ღირებულები ნაყოფი გამოიღოს.

- მაგაში სწორი ხართ. უბრალოდ, ტერმინები უნდა დავაზუსტოთ, რადგან მე... როგორ გითხრათ, გრძნობას ვანიჭებ უპირატესობას. სიყვარულმა მეტი იცის, ვიდრე ცოდნამ. ასე მგონია, რომ ცოდნამ შეიძლება შეცდომამდე შეგვიყვანოს, მაგრამ სიყვარული შეუცდომელია, არ მოგატყუებს... თუ ნამდვილი სიყვარულია, ჩიხში არასოდეს შეგიყვანს. ახლა შეიძლება ვინმემ მითხრას, აი, მე ძალიან მიყვარს მხატვრობა, მაგრამ ვერ ვხატავ. რა ვქნა? შეიძლება ადამიანს აუხსნა პრინციპები, ვთქვით, მთელისა და ნაწილის დამოკიდებულება... სხვათა შორის, ესეც ძალიან საინტერესო თემაა, რადგან სწორედ აქ ხდება აღრევა... არ შეიძლება, რომ ნაწილი იყოს მთელზე უფრო მნიშვნელოვანი, უფრო გამომსახველი. ასე ნამუშევარი არ გამოვა. ჩვენს აკადემიაში არ ასწავლიან ამ უბრალო წესს, რომელსაც, ანტიკურობიდან

მოყოლებული, იცავს ყველა, ვისაც რამე ღირებული შეუქმნია. პეტერბურგის აკადემიაშიც იგივე იყო, მიუნხენის აკადემიაშიც. ეუბნებოდნენ, როგორც ხედავ, ისე დახატეო. მაგრამ მზე ხსენებული წესის მიხედვით არ ავლენს საგანს. ვთქვით, პორტრეტის ხატვისას სახე ისე შეიძლება იყოს განათებული, რომ ყურადღება გადადიოდეს ნესტოზე, მთლიანად სახე კი ჩრდილში დარჩეს. თუკი ხატავ ისე, როგორც ჩანს, გამოდის საძაგელი, ფოტოგრაფიული ნახატი, ეგრეთ წოდებული რეალიზმი, როგორც ჩვენ გვასწავლიდნენ. მხატვარმა ისე კი არ უნდა გადმოხატოს, როგორც ჩანს, არამედ გვაჩვენოს, რა არის მნიშვნელოვანი, გამოავლინოს მთავარი და მეორეხარისხოვანი. აი, სულ ეს არის სხვაობა სწორ და არასწორ ხატვას შორის. რეპინისა და სხვათა მასწავლებელი, ჩისტიაკოვი, ახალგაზრდობისას ამბობდა, თავს ნუ იმტვრევთ, ხატეთ ის, რასაც ხედავთ. მოწაფეებიც ხატავდნენ, რასაც ხედავდნენ და გამოდიოდა ფოტოგრაფიული, უსახური, არამხატვრული ნახატები. მერე, სიბერეში, ცოტა გონს მოეგო. ერთმა გოგომ მიუტანა მისგან ნასწაველი პრინციპით დახატული ნახატი და დაუნუნა - ცალ-ცალკეა დახატული, ასე ხატვა არ შეიძლებაო. როცა უყურებ, ხედავ მთელ სახეს და არა ნესტოს ან თვალს. ამიტომ, ყველაზე მძლავრად მასალის შესაძლებლობა სახეზე უნდა იგრძნობოდე. შეიძლება ასე არ ჩანდეს, მაგრამ მასალის მატერიალში მთელზე უნდა დახარჯო. ამას თუ აუხსნი ადამიანს, მერე სწორ ნახატებს გააკეთებს.

- თქვენ ახლა ბრძანებთ, წერას სანამ დაიწყებ, ანბანი უნდა ისწავლო. ცოდნაზე რომ ვლაპარაკობდი, ამას ვგულისხმობდი.

- მაგრამ ეგ ანბანი პროფესორებმაც არ იცოდნენ. თუნდაც ჩისტიაკოვმა. გადმოხატვას ასწავლიდნენ, მაგრამ გადმოხატვა მხატვრობა არ არის. მხატვრობა არის ჩამოყალიბება იმ მთლიანობისა, სადაც მთელი იქნება ძლიერი, მეორეხარისხოვანს თავისი ადგილი ექნება, მესამეხარისხოვანს - თავისი.

- თქვენ როგორ ხედავთ - როგორ ენერება ეს ყველაფერი ჩვენს დღევანდელ ყოფაში - სულიერება, სახელოვნებო სამყარო... განზოგადებულად რომ ვთქვათ - კულტურა, ვგულისხმობთ იმ სულიერ საზღვრებს, რასაც ადამიანები ღებულობენ არტისტული სამყაროსგან, არა მარტო ნაწარმი, შემოქმედისაგან, არამედ თანამედროვისაგან.

- მანდ ბევრი რამ შეიძლება ითქ-

ვას. ადამიანმა უნდა იცოდეს, რა ფასეულობა დევს ცხოვრებაში, ან იმ გარემოცვაში, რომელშიც ცხოვრობს. მშვენიერება, გარკვეულწილად, არის გამართლება სიცოცხლისა. თუ დამკვიდრდა აზრი, რომ ეს სამყარო აუტანელია, ცხოვრება საზიზღარია და ყველაფერი უმწო და აბსურდულია ჩვენს გარემოში, მაშინ ალბათ სიცოცხლე აღარ ღირს. ნიჰილიზმი არაფერი მოუტანია კაცობრიობისათვის, ცინიზმი გარდა. ცინიზმი, მომხმარებლური დამოკიდებულება, არასწორად გაგებული პრაგმატიზმი, სადაც ამოსავალია - რა არის ჩემთვის სასარგებლო. თუმცა ისიც საკითხავია, ვინ იცის, რა არის მართლა სასარგებლო, გინდ ამ "პრაგმატიზმისთვის" და გინდ ქვეყნისთვის.

- ერთი მოულოდნელი გადასვლა უნდა შემოგთავაზოთ - მერის პირდაპირი არჩევნების მომხრე თუ ხართ?

- რა თქმა უნდა. თუმცა ერთი რამე უნდა გითხრათ - ადამიანი, რომელსაც უნდა, რაღაც გადაწყვეტილება მიიღოს, საქმეს უნდა აკეთებდეს, რადგან არჩევანს ვერ გააკეთებ უსაქმურობის საფუძველზე. შენ უნდა გქონდეს შენი საქმე, გქონდეს შენი ინტერესი და აირჩიო ის, ვინც პასუხობს შენს ინტერესებს. უსაქმური ადამიანი ისევე უსაქმურს აირჩევს. ამიტომაც ჩვენი არჩევნები ფიქცია. დიდი ნაწილი ხმას აძლევს ნაცნობებს და ახლობლებს იმ იმედით, რომ მერე რაღაცაში გამოიყენებენ. აი, მთელი პრინციპი არჩევნებისა უსაქმურობის პირობებში.

- გეთანხმებით, მაგრამ არჩევნის უფლება უსაქმურობის პირობებშიც აქვს ადამიანს. ჯერ ერთი, იქნებ ამითი მაინც დასაქმდეს, მეორეც, დაუშვას შეცდომა, შეცდომაზე ისწავლის. მე ხელოვანის ერთ-ერთ თვისებად მიმაჩნია თანაგრძნობა. სხვისი ტკივილის, სხვისი უბედობის განცდის უნარი. ამ თანაგრძნობიდან გამომდინარე, ჩვენს ყოფაში თუ გაქვთ განცდა, რომ სიახლის შენებას სამართლიანი საძირკველი უდევს?

- რომ განვაზოგადოთ, თანაგრძნობა ერთ-ერთი საწინდარია ამ საყოველთაო ერთიანობის. მორალ,

ჩემი აზრით, წესების დაცვის კოდექსი კი არ არის, არამედ, საერთოს დაცვის პრიპციპი. და რაც ეწინააღმდეგება ამ საერთო პრინციპებს, ის არის ამორალური; ის, რაც მიმართულია საყოველთაო პრინციპების დაცვისკენ, ის ზნეობრივია და მორალური, მთლიანობის ინტერესები მნიშვნელოვანია. სამართლიანობა და უსამართლობა გადაჯაჭვულია ერთმანეთზე. ვთქვით, სისხლის ალების წესი სამართლიანია თუ უსამართლო?

- ვფიქრობ, რომ უსამართლო. - სწორია. მაგრამ ამის ტრადიციები არსებობს და თავისი ისტორია აქვს. ვინც სისხლს იღებს, იმას ჰგონია, რომ სამართლიანად იქცევა.

- კი, შურისმაძიებელ მკვლელს ჰგონია, რომ უსამართლობა სამართლიანად დასაჯა, მაგრამ მისი ემოციის და თუნდაც ამ ემოციით ისტორიის აყოლა, ბოლოს მაინც ქრისტეს "არა კაც ჰკლას" რევიზიამდე მიგვიყვანს და არა მგონია, თუნდაც ტრადიციად ქცეული ადამიანური ემოციის გამოხატვის ნებისმიერი ფორმა "არა კაც ჰკლას" საპირწონედ გამოდგეს.

- მერე? უღიმღამო, უსახური მასა ყოველთვის ჯაბნის კეთილშობილ ადამიანებს. ყველაგან, ყველა ქვეყანაში. ყველა დროში. სერვანტისის მთელი რომანი იმაზეა, რომ ფულის ტომარა იგებს და რაინდი სასაცილო ხდება. ეს თემა მარადიულია.

- ტომარა იმის ტომარაა, რომ უნდა მოიგოს, რაინდმა, ხელოვანმა უნდა გაიმარჯვოს, თავის ნაგებაში უნდა გაიმარჯვოს და იმარჯვებს კიდევ, რადგან იგი ბუნებით სამართლის მსახურია და არა კანონმდებლობის. მას აქვს სამართლიანობის მუდმივი მოთხოვნილება, სამართლიანობის განცდა. ჩვენს საზოგადოებაში თუ გაქვთ სამართლიანობის განცდა?

- მე სოციალური ასპექტები საერთოდ არ მაინტერესებს.

- ადამიანს თუ ვინმე უსამართლოდ დაჩაგრავს, სახელმწიფომ ხომ უნდა დაიცავს? დემოკრატია ხომ უნდა იყოს დაცული ქვეყანაში?

- ჰო, სახელმწიფომ უნდა დაიცვა-ს... მაგრამ იცით რა, სწორედ ეს დე-

მოკრატია არის მდაბიობის დაცვა. ძლიერს არ სჭირდება დაცვა. ამ კოდექსს სუსტი ადამიანები ამკვიდრებენ. ძლიერს რად უნდა დაცვა.

- მერე, ხელოვანი ძლიერის აპოლოგეტია თუ სუსტის მოსარჩელე?

- ხელოვანი ჭეშმარიტების და ესთეტიკის დამცავია. აი, ბაჟბუქ-მელიქოვი გაიმარჯვა? თუ დაიჩაგრა? გაჭირვებაში ცხოვრობდა. მაგრამ მე მგონი, გაიმარჯვა. ფიროსმანმა გაიმარჯვა? ფიროსმანს რად უნდა ვინმეს დაცვა. რასაკვირველია, სამართალი უნდა იყოს, მაგრამ ეს ყოველთვის არ გამოდის. ისე, სწორი გითხრათ, მე სახელმწიფო არ მიყვარს. არც სახელმწიფო ინსტიტუტები მიყვარს. თვითონ სახელმწიფოს არსებობა ჩემთვის არ არის მისაღები. უბრალოდ, ვითმენ. რა არის სახელმწიფო - რაღაც დამორჩეული, ძალაზე დაყრდნობილი, აუცილებლობის შემსრულებელი. სადაც დიდი გასაქანი ეძლევა სისულელეს. ისე, ხელნაწილსაკრავი რამე არ არის სისულელე. არის ეგრეთ წოდებული არაკომპეტენტურობისაკენ სწრაფვა. ვთქვით, მუშას უნდა, იყოს საამქროს უფროსი, მერე მოუნდება, იყოს განყოფილების უფროსი, მერე დირექტორის მოადგილე, მერე დირექტორი და ასე შემდეგ. და როცა არაკომპეტენტურობის აბსოლუტურ დონეს მიაღწევს, მერე პარლამენტში მიდის. მე ასეთი შთაბეჭდილება მრჩება. თუმცა, ეს სწრაფვა არაკომპეტენტურობისაკენ არის სწრაფვა პროგრესისაკენ, რადგან ადამიანს უნდა, საკუთარ თავს გადაამეტოს. თავისთავად არ არის ცუდი სურვილი, მაგრამ ამ არაკომპეტენტურ ადამიანებს კრიზისამდე მიყვავართ. თუმცა რა ვიცი, რას ვერჩი ამ პარლამენტარებს...

- მიმაჩნია, რომ სახელმწიფო ადამიანს, ადამიანის სიცოცხლეს უნდა იცავდეს. რაც შეეხება ხელოვანს, ჭეშმარიტების და ესთეტიკის მცველობა, ვფიქრობ, ადამიანების გრადაციას ძლიერებად და სუსტებად არ გულისხმობს. უფაღმა ჯვარზე ადამის მოდგმის ცოდვა-ბრალი აიტანა ყოველგვარი გრადაციის გარეშე, მისთვის ხომ ყველანი ერთნაირად სუსტები ვიყავით და

ყოველი ისტორია თანამედროვე ისტორიაა

ბენედეტო კროჩე

კომპრომიზის სავალალო შედეგები

ნოდარ ლაღარია
ლილია გუზარაშვილი

პატარა ქალაქი არკეიე პარიზის ჩრდილოეთით მდებარეობს, ლამის დედაქალაქის გარეუბანია. აქ ცხოვრობდა ევროპის ისტორიაში სკანდალური სახელისა და ტრაგიკული გამოცდილების მქონე ადამიანი — დონატიენ-ალფონს-ფრანსუა, გრაფი დე სადი. და თუმცა გრაფის წოდება კანონიერად მიიღო, თვითონ ამჯობინებდა მარკიზის ტიტულით გამოჩენილიყო საზოგადოებაში. სწორედ ასე იცნობს მას კაცობრიობა: მარკიზი დე სადი, რომლის სახელი ერთ-ერთ უმძიმეს ფსიქოლოგიურ გადახრას დაერქვა. სხვათა შორის, არკეიეში თუ დე სადის სახლისკენ მანქანით გაუყვებით გზას, სახლიდან 50 მეტრის მანძილზე, აღმართის დასაწყისთან შეგხვდებით მაჩვენებელი Diviation — რაც ფრანგულად ნიშნავს როგორც შემოვლით გზას, ასევე ფსიქიკურ გადახრასაც...

თუმცა ამჯერად საქმე დე სადის გზნებითა და ტანჯვით აღსავსე ცხოვრებასთან არ გვექნება. ჩვენი ისტორია უფრო მოსაწყენი, მაგრამ ნიშანდობლივია. ერთი სიტყვით, 1956 წლის 15 დეკემბერს, პარიზის მე-17 ოლქის სისხლის სამართლის სასამართლომ დაიწყო საქმის განხილვა. სხდომა მთელი დღის განმავლობაში მიმდინარეობდა, ამგვარ ვერ დასრულდა. ის წელი მოვლენებით იყო აღსავსე: სუეცის ომი, ანტისაბჭოთა ამბოხი უნგრეთში. და მაინც, პარიზში გამართულმა სასამართლომ საერთაშორისო ყურადღება მიიპყრო, რადგან მასში მონაწილეობდნენ საფრანგეთის ისეთი ცნობილი ფიგურები, როგორებიც იყვნენ სიურეალიზმის ცნობილი წარმომადგენლები: ჟან კოქტო, ანდრე ბრეტონი, ჟორჟ ბატაი. სასამართლომ გადაწყვეტილება გამოიტანა 1957 წლის 10 იანვარს, მაგრამ საქმის განხილვა არ დამთავრებულა: ის გაგრძელდა საფრანგეთის სააპელაციო სასამართლოში და საბოლოო ვერდიქტი მხოლოდ წლისა და ოთხი თვის შემდეგ მიიღეს.

სასამართლო განხილვას არ ესწრებოდა ბრალდებული. იმ უბრალო მიზეზის გამო, რომ იგი სასამართლომდე 142 წლით ადრე გარდაიცვალა — ეს მარკიზი დე სადი იყო.

1956 წლის სასამართლო გამოიწვია დე სადის ნაწარმოებთა ოცდაოთხთმეულის გამოცემამ. გამოცემული იყო ვინმე ჟან-ჟაკ პოვე-

რი, ნიგნები კი 1947 წელს გამოჩნდა პარიზის დახლებზე. სისხლის სამართლის საქმე პოვერის წინააღმდეგ 1953 წელს აღიძრა — იმ დროისთვის დე სადის ყველაზე სკანდალური რომანი "სოდომის ასოცი დლე" უკვე ხუთი წლის განმავლობაში იყო ხელმისაწვდომი ფართო მკითხველისთვის. გულახდილად რომ ვთქვათ, დე სადის თხზულებათა ეროტიკული მუხტი გაცილებით უფრო სუსტია, ვიდრე იმავე პოვერის მიერ 1954 წელს გამოცემული მისი თანამედროვე რომანი "ო-ს ისტორია" ან 1950-იანი წლების კომერციული პორნოგრაფია. მაგრამ თუ ეს ყველაფერი მხოლოდ უკიდურესი გამოხატულებაა დასავლური ცივილიზაციისა, დე სადის ნიგნები ამ ცივილიზაციის მიმართ შეურაცხმყოფელი ზიზღითაა აღსავსე.

სასამართლო პროცესზე განხილეს დე სადის ოთხი ნიგნი: "სოდომის ასოცი დლე", "ახალი ჟიუსტინა", "ჯიულიეტი" და "ბუდუარის ფილოსოფია". მაგრამ ვერ ერთმა მოსამართლემ ვერ გამოიტანა კონკრეტული დასკვნა ადამიანის ფსიქოლოგიაზე მათი გავლენის შესახებ. XIX საუკუნეში არსებობდა თვალსაზრისი, რომ "ურჩხულს" ნაწერების მკითხველს ხორცის დაღუპვა და სულის წარწყმედა ელის. არსებობდა ცნობები ქალიშვილების შესახებ, რომლებიც დე სადის ნიგნების ნაკითხვის შემდეგ გიჟდებოდნენ ან თავს იკლავენ. ერთ-ერთმა მოსამართლემ საფრანგეთის აკადემიის წარმომადგენელს, ჟან პოლანს შემდეგი კითხვით მიმართა: შეიძლება თუ არა დე სადის ნაწარმოებებ-

მაქს ერნსტის "ქალწული" - სიურეალისტებისა და დე სადის კიდევ ერთი "ლინკი".

ჭაობის მკვლელობები

1966 წლის 19 აპრილს ინგლისში საყვარლებს, ჩესტერ ბრედისა და მაირა ჰინლის წაუყენეს ბრალი 17 წლის ყმანვილის, 12 წლის ბჭისა და 10 წლის გოგონას მკვლელობაში. გვამები აღმოაჩინეს მანჩესტერსა და ჰადერსფილდს შორის გაჭიმულ დაჭაობებულ ტერიტორიაზე, საიდანაც მკვლელობამ თავისი სახელი მიიღო. მოგვიანებით იქ 16 წლის ქალ-ვაჟის გვამებიც ნახეს. მტარვალები ჯერ სასტიკად აწამებდნენ მსხვერპლს და ყველაფერს მაგნიტურ ფირზე ინერდნენ. სასამართლოზე ეს ფირები ბრალდებამ ააჟღერა. მსხვერპლთა სიცოცხლის უკანასკნელი წუთების ჩანაწერი საშინელ განსაცდელად იქცა მოსამართლეთა და ნაფიც მსაჯულთათვის. ამაზრუნე იყო განსასჯელთა გულგრილობა ჩადენილის მიმართ. პროკურორის მოთხოვნით მოიტანეს ნიგნები მკვლელთა პირადი ბიბლიოთეკიდან და სულ მალე მსოფლიოს ეუწყა, რომ საზარელი მკვლელობები დე სადის შთაგონებითა და ანდერძით იყო ჩადენილი.

მართალია, დე სადის არც ერთი ნიგნი იქ არ აღმოჩნდა, სამაგიეროდ იდო ცნობილი ანთროპოლოგის, ჯოფრეი გორერის გამოკვლევა "მარკიზ დე სადის ცხოვრება და იდეები". ამ ნიგნს ისეთივე წარმატებით შეიძლება ეწოდოს პორნოგრაფიული ან თუნდაც სადისტური, როგორც კანტის "წმინდა გონების კრიტიკას". და მაინც, ჟურნალისტები ინგლისშიც ჟურნალისტები არიან და არ უყვართ ტვინის ყყლეტა, განსაკუთრებით კი ბრაზდებიან, თუ ამხელ, რომ ვერაფერი გაიგეს.

მეორე ნიგნი იყო დე სადის "ჟიუსტინა", მაგრამ ისეთი მიახლოებითი და შერბილებული თარგმანი, რომ მის გაყიდვას ის მაღაზიებიც არ ერიდებოდნენ, რომლებმაც ახლოს არ გაიკარეს ლოურენსის რომანი "ლედო ჩატერლის საყვარელი". ჟურნალისტებმა ისეთი შთაბეჭდილება შექმნეს, თითქოს მკვლევები დე სადის მიმდევრები იყვნენ. მაგრამ მარკიზის ის ნიგნები, რომლებიც, გადმოცემის თანახმად, 1793 წელს ფრანგ რევოლუციონერებს ტერორის გასაძლიერებლად შთაგონებდნენ, ინგლისელ მანიაკ პროლეტარებს თვალთაც არ ენახათ. ჟურნალისტების მოტივაცია გასაგები იყო: ოდესღაც მსოფლიო იმპერიაში, რომელიც მეორე მსოფლიო ომის დროს თავბრუდამხვევი სისწრაფით კარგავდა პოლიტიკურ გავლენას, აბა, ვინ მოინდომებდა მემარცხენე პო-

ლიტიკური იდეების გაცოცხლებას და იმის გახსენებას, რომ დანაშაულს სოციალური საფუძვლებიც აქვს! იყო მეორე მიზეზიც: როგორც კი დე სადის სახელი წარმოითქვა, მკვლელობათა სენსაციურობა მკვეთრად გაიზარდა. უკვე აღარავის ახსოვდა, მაგალითად, ბრედის ბავშვობა, რომელმაც გლაზგოს ქუჩებში გაიარა, გორბოლზის უბანში, სადაც მთელი ევროპის ნაძირალები შეკრებილიყვნენ. ჯერ კიდევ დაწყებითი სკოლაში სწავლისას ბრედიმ იმით გაითქვა სახელი, რომ კლასში ერთადერთს ჰქონდა დასაკეცი დანა, რომელსაც ჯერ-ჯერობით მხოლოდ კატების წინააღმდეგ იყენებდა. ცოტა მოგვიანებით თანაკლასელი მიაბა ბოძს, გაზეთებში შეახვია და ცეცხლი წაუკიდა. თერთმეტი წლისა მთელი ხმით გაჰკოდა: "ზიგ ჰაილი!". დე სადის გაკვეთილები სრულიად ზედმეტი იყო.

მით უმეტეს, რომ ბრედიმ, რომელიც მსხვერპლს, ყოველთვის ცუდით კლავდა, ამ იარაღის ხმარება საყასბოში ისწავლა, როცა ყასბის თანაშემწედ მუშაობდა. დიდი განსხვავებაა ნიგნის კითხვასა და კაცის კვლას შორის. გაცილებით მცირედ განსხვავდება ერთმანეთისგან ადამიანისა და ცხოველის გვამის აქნა. საყასბოშიც უფრო ადვილად მიეჩვევი სისასტიკეს, ვიდრე ბიბლიოთეკაში. მაგრამ ჟურნალისტებს ასეთი მარტივი აზრები არ აკმაყოფილებდათ. მათთვის არაფერს ნიშნავდა ის გარემოება, რომ ბრედისა და ჰინდლის ადამიანთთვის სულაც არ იყო საჭირო დე სადის ფილოსოფია: მათ აღსავსებლად ისეთი იაფფასიანი ნიგნებიც იკმარებდა, როგორებიც იყო "მაღალი ქუსლები" ან "მათრახის კოცნა", რომლებიც ასობით იდო ინგლისის დახლებზე.

ჟურნალისტები გაჰკვიდნენ: დე სადი და ჰიტლერი იყვნენ ჭაობის მკვლელთა სულიერი მამები! თუმცა აზრადაც არ მოსდიოდათ, რომ ბრედისა და ჰინდლის ნაცისტურ გერმანიაშიც ისეთივე ზიზღით მიუსჯიდნენ სიკვდილს, როგორც ლიბერალურ ინგლისში, ხოლო დე სადი, რომელიც საფრანგეთის რევოლუციის დროს მოსამართლედ მსახურობდა, ყველა ღონეს ხმარობდა უდანაშაულოთა გასამართლებლად — ამ დროს იგი ბასტილიაში ჩააგდეს "დანაშაულებრივი ლმობიერებისათვის". ჟურნალისტები მხოლოდ იმ პარადოქსებს აღიარებენ, რომლებიც მათ წარმოდგენებში ეტყვა.

ყოველი ისტორია თანამედროვე ისტორიაა
ბენედეტო კროჩე

მა სახიფათო ზეგავლენა მოახდინონ მკითხველზე? პოლანს ამგვარი შესაძლებლობა არ გამოუჩინებია და ერთი მაგალითიც მოიყვანა თავისი პრაქტიკიდან, როცა დე სადის ნიგნების ნაკითხვის შემდეგ ერთი გოგონა მონაზვნად აღიკვეცა.

გამომცემელი ჟან-ჟაკ პოვერს ბრალად საზოგადოებრივი ზნეობის წინააღმდეგ ქმედება წაუყენეს. მაგრამ საოცარი ის იყო, რომ სასამართლოს მიმდინარეობის პროცესში დე სადის ნიგნების თავისუფალი ყიდვა შეიძლებოდა მართლმსაჯულების სასახლიდან სულ რაღაც ასიოდ მეტრში. თანაც აქ არა მარტო პოვერის გამოცემული დე სადი იყიდებოდა, არამედ "ოლიმპია პრესის" გამოშვებული ნიგნები საგანგებო შენიშვნით: "აკრძალულია შეერთებულ შტატებსა და გაერთიანებულ სამეფოში შეტანა". თუმცა იმავე დროს ლონდონის შავ ბაზარზე შეიძლებოდა "ჟიუსტინას" და სხვა ნიგნების ყიდვა რვა გირვანქა სტერლინგად, რაც მუშის ერთი კვირის ხელფასს უდრიდა.

1956 წლის დეკემბრის პროცესი პარიზში დაიწყო პოვერის ადვოკატის, მორის გარსონის სიტყვით. ადვოკატმა დაცვის სტრატეგია ააგო პრესის თავისუფლების აღიარებაზე, რამაც გამოხატულება პოვა ჯერ კიდევ 1791 წლის 3 სექტემბერს მიღებულ საფრანგეთის კონსტიტუციაში. სხვადასხვა მაგალითების მოხმობით გარსონმა აჩვენა, რომ ფრანგული ცენზურის ასორმოცდაათწლიანი ისტორია სხვა არაფერია, თუ არა უნაყოფობის, აბსურდულობისა და პოლიტიკური სიბეცის ნიმუში. ადვოკატის სიტყვა ინტელექტის თავისუფლების მართლაც მძლავრი აპოლოგია იყო. სამწუხაროდ, მას ვერაფრით დაეხმარა მონმეთა ჩვენებები.

პირველი, ვინც საქმე გააფუჭა, თვით გამოცემელი და მოპასუხე პოვერი იყო. მოსამართლემ ჰკითხა მას: არის თუ არა დე სადის ნაწარმოებები უხამსი. პოვერი დათანხმდა, მაგრამ დასძინა, რომ მის მიერ გამოცემული ნიგნები ვერანაირად ვერ იქნებოდა საზოგადოებრივი ზნეობისათვის სახიფათო, რადგან ტირაჟი ფრიად შეზღუდული იყო. უფრო უარესი პასუხის მოფიქრება მართლაც ძნელი იყო: პოვერი თითქოს ხელის ერთი მოსმით უარყოფდა ადვოკატის მიერ გაწეულ შრომას და სრულიად აბათილებდა დაცვის სტრატეგიას. შიშის თუ სიბრყივის გამო, პოვერი ბრალდების მხარეზე დადგა.

სავარაუდოდ, პოვერი ფიქრობდა, რომ კომპრომისი უშველიდა მის საქმეს. აქ ლოგიკამ უღალატა: შეიძლება იყო ან უმნიშვნელო გამოცემელი, რომელიც ყურადღებას არ იმსახურებს, ან ბეჭდვითი სიტყვის თავისუფლებისათვის მებრძოლი, ვინც ადამიანებს ანიჭებს შესაძლებლობას, იკითხონ ის, რაც სურთ; მაგრამ არ შეიძლება იყო ორივე ერთდროულად. ამ ალტერნატივებს შორის არ არსებობს კომპრომისი.

დანარჩენმა მონმეებმა, მიუხედავად მათი დიდი სახელისა და ავტორიტეტისა, ვერ უშველეს უკვე წაგებულ საქმეს. აკადემიკოსმა ჟან პოლანმა იმით დაიწყო, რომ შეეცადა დაეცვა დე სადის ნაწარმოებებში არსებული "განადგურების სინმიწე". მაგრამ იურისტები საფრანგეთშიც იურისტები არიან, ესე იგი, არ უყვართ ტვინის ყელტა და თავს შეურაცხყოფი-

ანდრე ბრეტონი

ჟორჟ ზუკოვი

ჟან კოქტო

ლად გრძნობენ, როცა ისეთ რამეს ეუბნები, რისი გაზომვაც შეუძლებელია კანონთა კრებულში არსებული დებულებებით. პოლანის გამოსვლაში სხვა სუსტი ადგილიც იყო: მან თქვა, რომ არსებობს მრავალი ნიგნი, რომელიც დე სადის ნაწარმებზე უფრო მეტ სამიშროებას შეიცავს ადამიანის ფსიქიკისათვის. მაგრამ იურიდიულ ყაიდაზე ანუ ობიექტური გონებისათვის არც ეს არგუმენტი გამოდგა, რადგან არ შეიძლება გაამართლო ვინმე იმის გამო, რომ სხვა დამნაშავეები ჯერ არ დაუჭერიათ.

რომანისტი და ფილოსოფოსი ჟორჟ ზუკოვი არანაკლებ ნარუმატებელი აღმოჩნდა. მან განაცხადა, რომ სადის ფილოსოფია მართლაც მომავლიდან მომავალს უკავშირებს. მათი გამოტანა საერთო მოხმარებისთვის სამიშა! — ჩაეკითხა მოსამართლე. ამ დებულებას ზუკოვი აღარ დაეთანხმა და მიუგო, რომ რომანები სამედიცინო თვალსაზრისით ლეგალურ დოკუმენტებს წარმოადგენენ. ზუკოვი დასძინა, რომ სჯერა ადამიანის კეთილი ბუნებისა და დარწმუნებულისა, რომ რეალური ქალები და მამაკაცები არ გამოიყენებენ დე სადის თეორიებს პრაქტიკულად.

— გილოცავთ, მესიე, — მშრალად უპასუხა მოსამართლემ, — თქვენი ოპტიმიზმი შესანიშნავად გახასიათებთ.

დე სადის სხვა ორი სახელოვანი დამცველი საერთოდ არ ესწრებოდა სასამართლო სხდომას. ჟან კოქტომ სასამართლოს წერილობით მიმართა. თავის განცხადებაში იგი იცავდა დე სადს როგორც ფილოსოფოსსა და მორალისტს.

— ნუთუ ჟან კოქტომ მართლაც ასე დაწერა? — ეჭვით იკითხა თავმჯდომარემ.

ასე რომ, ფრანგული კულტურის სიამაყემ ვერაფრით უშველა ვერც გარდაცვლილ დე სადსა და ვერც ცო-

ცხალ პოვერს. ანდრე ბრეტონმაც წერილობით განცხადება გამოაგზავნა, მაგრამ ის ვერ იპოვეს და, შესაბამისად, სასამართლოსაც ვერ წარუდგინეს.

მაგრამ არც ბრალდებას ჰქონდა უკეთესად საქმე: თხზულებათა კრებულზე უკვე იყო გამოცხადებული საჯარო ხელმოწერა, ჟურნალებში უკვე ჩატარდა სარეკლამო კამპანია, გამოცემის ტომები უკვე იყიდებოდა სენის სანაპიროებზე. თუ პოვერს გაამართლებდნენ, ვინა დაუშლიდა მას დე სადის თხზულებათა მასობრივი ტირაჟით გამოცემას? ეს ათ წელიწადში მართლაც მოხდა, მაგრამ გამოცემელი პოვერი აღარ ყოფილა. სასამართლოს წინაშე კი ერთი გადაუჭრელი საკითხი იდგა: არის თუ არა დე სადის ნაწარმები საზოგადოებრივი მორალი შეურაცხყოფა?

მორის გარსონი, რომელმაც ყოველგვარი კომპრომისის გარეშე დაიცვა პრესის თავისუფლება, სასამართლო პროცესის ერთადერთი გონიერი მონაწილე აღმოჩნდა. მისი პათოსის ერთ-ერთი საყრდენი ის იყო, რომ საზოგადოებრივი მორალი არ დგას ერთ ადგილას, არამედ ევოლუციას განიცდის. შესაძლოა, რომ გარსონის მიერ ფორმალური კამათის არჩევა განპირობებული იყო მისი პროფესიული შეზღუდულობით, მაგრამ სწორედ ეს შეზღუდულობა იყო გამარჯვების ერთადერთი გზა. სა-

სამართლოზე დისკუსია იურიდიულ ფარგლებში უნდა გაიმართოს, სასამართლო არაა არც აკადემიური და არც ამბიონი: აქ ერთნაირად უადგილოა ღრმა ფილოსოფიური განხილვები და ქადაგება. თვით პოვერის უხერხემლო პოზიციაც ნამგებობანი იყო.

ნიშანდობლივია, რომ სასამართლოს დარბაზში წაიშალა წერილი გამოცემლის პლებიურ სიმხდალესა და შემოქმედებითი ელიტის დეკადენტურ განწყობებზე

ლობას შორის ყოველგვარი განსხვავება. ადვოკატ მორის გარსონი სალი აზრი საკმარისი არ აღმოჩნდა მათ გადასაწონად: 1957 წლის 10 იანვარს სასამართლომ დამნაშავედ სცნო პოვერი და ჯარიმა დაუწესა. დე სადის ოთხი ხსენებული რომანი კი სასამართლო განჩინებით აიკრძალა.

1958 წელს უზენაესმა სასამართლომ საბო-

ლოო განაჩენი გამოიტანა: დე სადის ერთიკუთხედი ნაწარმოებები გამოსაქვეყნებლად დაუშვეს, მაგრამ ოთხი თხზულება, რომელიც პოვერის გამოცემის თოთხმეტ ტომს შეადგენდა, აკრძალვას ექვემდებარებოდა. მაინც რა ბედი ეწია დე სადის ლიტერატურულ მემკვიდრეობას? — მართალი ისევ და ისევ ადვოკატი მორის გარსონი აღმოჩნდა. საზოგადოებრივი მორალი იცვლება: მარტივად რომ ვთქვათ, ცხოვრებას თავისი გააქვს და ადამიანები ხშირად ვერც კი ამჩნევენ იმას, რომ მათ გარშემო სამყარო სხვაა და ისინიც უკვე სხვები არიან. 1960 წელს ინგლისში ალიძრა სასამართლო პროცესი მწერალ დევიდ ჰერბერტ ლოურენსის წინააღმდეგ: მისი რომანი "ლუდი ჩატერლის საყვარელი" ვილაცამ უზნეობად მიიჩნია. 1959 და 1964 წელს იმავე მიზეზით სასამართლო დევნის ობიექტი შეიქნა ამერიკელი მწერალი ჰენრი მილერი რომანისთვის "კირჩხიბის ტროპიკი". ყველა ეს პროცესი მომჩინებლად წააგეს, ავტორები კი გამართლებულ იქნენ. ამის შემდეგ ანგლოსაქსურ ქვეყნებშიც იწყო გამოსვლა დე სადის ნიგნებმა. საზოგადოება უკვე სრულიად მშვიდად შეხვდა მათ: არავითარი გამართლება არ მომხდარა, უბრალოდ, დრო შეიცვალა და უკვე აღარავის მოსდიოდა აზრად სასამართლოში ჩივილი. ნიშნავს თუ არა, რომ კაცობრიობა უფრო უზნეო გახდა?

საკითხის ამგვარი დაყენების უაზრობას თვალსაჩინოდ ამტკიცებს ერთი მაგალითი: ბიბლიურ პატრიარქ იაკობს ორი ცოლი ჰყავდა, მომდევნო თაობებში როგორც იუდეველობამ, ასევე ქრისტიანობამ მრავალცოლიანობა უარყო. ნიშნავს თუ არა ეს, რომ ადამიანები უფრო ზნეობრივი გახდნენ? თვით ნეტარი ავგუსტინე, მონანიების პათოსით აღვსილი მოღვაწე, თავის "აღსარებაში" ლაპარაკობს ყოფითი მორალის ფარდობით ხასიათზე. ამის დასამტკიცებლად, შეიძლება გამოვიყენოთ ის, რომ ფაშისიმის ყველაზე მძაფრი კრიტიკისათვის იტალიელმა რეჟისორმა, პიერ პაოლო პაზოლინიმ სწორედ დე სადის "სოდომის ასოც დლეს" მიმართა.

მაგრამ უფრო საინტერესოა, რომ ყველაზე მეტად სწორედ ჟორჟ ზუკოვის გულუბრყვილო ოპტიმიზმი გამართლდა: ადამიანები, რომლებსაც დე სადის ნიგნები მოსწონდათ, შესაძლოა, ხალისით ერთვებოდნენ ეგზოტიკურ სიამოვნებებზე ოცნებაში, მაგრამ სრულიად არ ესმოდათ ფრანგი აზნაურის სასონარკვეთილი ხმა, რომელიც რევოლუციური ძალადობისკენ მოუწოდებდა. ჯანსაღმა მომხმარებელურმა საზოგადოებამ მგზნებარე მარკიზის დამანგრეველი იდეები მომგებიან ბრენდად აქცია და აკრძალულ ხილზე მეოცნებე მდაბიო ბურჟუებს მიუგდო საჯიჯგნად.

ალმართი მარკიზის საგვარეულო სახლისკენ.

ლელა პერიკის თარგმანი იტალიურიდან

ბაზრძილაძე

დასასყისი №1, 2, 3, 4

V თავი

დიდებული ხანი სამეფო სასახლის მალაღობი მოაჯირიდან იმპერიის ზრდას აკვირდება...

ნაშენი ოტავია, ქალაქი - ობობას ქსელი. ორ დამრეც მთას შორის ერთი მორეცია...

ქალაქები და თვალები. 3.

შვიდი დღე ტყე-ტყე რომ ივლი, თუ ბაუჩიში მიდიხარ...

მოცდათბინიანი კორპუსი იჭერს, ისინი მრავლებიან და მათ ყოველს...

ქალაქები და წასულები. 1.

მელანიში როცა მოედანზე შედიხარ, ყოველთვის რალაც დიალოგს შეესწრები...

უჩინარი ქალაქები

იტალი კალვინო

დენადაა გამოყენებული. ყველაფერი დანარჩენი - თოკის კიბეები, ჰამაკები...

ლი ყავარჯენები იჭერენ, რომლებიც მინიდან ერთმანეთისგან დიდი მანძილი...

მელანიას მოსახლეობა განახლებდა: დიალოგის მონაწილეები ერთმანეთის მიყოლებით...

ქალაქები და ალებმიცემობა. 4.

ერსილიაში იმ ურთიერთობების გასამყარებლად, რასაც ქალაქი ეყრდნობა...

ქალაქები და სახელი. 2.

ორი სახის ღმერთები იფარავენ ქალაქ ლენდრას. ერთნიც და მეორენიც...

დრო გადის და როლებიც იცვლება; რა თქმა უნდა, ინტრიგებისა და სცენური ეფექტების საშუალებით...

მსუბუქი ქალაქები. 5.

ახლა გინდ დაიჯერეთ, გინდ არა, მე კი მინც გეტყვით, როგორაა

ბაზრძილაძე ვიქტორია

მარკო პოლო ერთ ხიდს აღწერს, ხიდის ყოველ ქვას. კი, მაგრამ რომელ ქვას უჭირავს ხიდი?

სარკე ინტერიორში

ნატა ჯანაბარიძე
სტუდია ROOMS-ის დირექტორი

სარკე გვიმეორებს, ზრუნავს ჩვენს გარეგნობაზე, ამბავებს ხასიათს და რეალობას. დილაობით გვიქმნის გარკვეულ განწყობას, რომელიც მთელი დღე თან დაგვყვება. ის ყველას გვაქვს, სხვადასხვა ზომის, ფორმის, სტილის და დანიშნულების.

ვენეციური სარკე.

პირველად ადამიანმა, საკუთარი გამოსახულება წყალში დაინახა. შემდეგ, ჩვ.წ.ალ-მდე III ათასწლეულში, ბრინჯაოს, ვერცხლის და ოქროსგან მრგვალი სარკე გააკეთა. შუშის სარკე, ჩვ.წ.ალ-ით I საუკუნეში, რომში გაჩნდა. მაგრამ ადრეული შუა საუკუნეების ეპოქაში ის მაგიურ ნივთად აღიქვამდა და ეკლესიაში აკრძალა. მინის სარკეების დამზადების ბოლო ვერსია, ვენეციაში, XV საუკუნეში შეიმუშავეს. ისინი ძალიან ძვირად ფასობდნენ, ამიტომ, ვენეციელმა ოსტატებმა გაასაიდუმლოეს მათი დამზადების ნეის და ყველა "მეშუშე" იზოლირებულ კუნძულ მურანოზე გადაასახლეს. ვენეციური სარკეებით საფრანგეთის არისტოკრატები ისე მოიხიბლენ, რომ ქვეყანას გაკოტრება დაემუქრა - საშუალო ზომის სარკე ორნახევარჯერ ძვირი იყო რაფაელის ტილოზე. ამიტომ, საფრანგეთის ფინანსებ-

ის მინისტრმა კოლბერმა კუნძულ მურანოზე რწმუნებულები გაგზავნა და რამდენიმე ოსტატი მოისყიდა. ქალაქ ტურ-ლა-ვილში გაიხსნა ევროპაში პირველი საწარმო. ფრანგებმა ვერ შეინარჩუნეს სარკის ტექნოლოგიის საიდუმლო. ვერსალის სასახლეში ააშენეს გალერეა, სადაც გაბრდღვიალებული საწითლებისა და ჭაღების სინათლეს 306 სარკე ირეკლავდა.

გ ა დ ი ო და დრო, იცვლებოდა არქიტექტურის სტილები და ტენდენციები, მაგრამ სარკეს საკუთარი ადგილი ყოველთვის ჰქონდა. მას კედლის მოსაპირკეთებელ მასალად იყენებდნენ სასახლეებში, აფორმებდნენ მთავარი სადარბაზოს კიბის უჯრედს, კიდებდნენ დარბა-

Plaza Athenee Paris.

ზებში და ჩვეულებრივ სახლებში.

სარკეს ინტერიერში, დეკორატიულის გარდა, ფუნქციური დატვირთვაც აქვს - ადიდებს სივრცეს, აძლიერებს სინათლის გავრცელებას, ქმნის სიმყუდროვეს, გვაძლევს საშუალებას, რომ მოვიტყუოთ და ოთახი იდ-

რამდენიმე სარკეც კი ეკიდოს.

სარკის დიზაინს ქმნის მისი ფორმა და ჩარჩო. არის სარკეები, რომელთაც თავისივე, სარკის ჩარჩო აქვთ, ოღონდ სხვაგვარად დამუშავებული, ე.წ. "პესკოსტრუიკის" მეთოდით ან "შელკოგრაფიით".

სარკეს აზრიადა უნდა მო-

უძებნოთ ადგილი. არ მოათავსოთ იქ, სადაც პირდაპირი მზის სხივი მოხვდება, რადგან ის შეიძლება გადახურდეს და გახუნდეს. სინათლის არეკვლით სარკეს შეუძლია გაანათოს ოთახის ჩაბნელებული კუთხე. ამისთვის თვითონ კი არ უნდა იყოს განათებული, არამედ ის ადგილი, რომელსაც ირეკლავს.

P.S. დიდ ოთახში, სადაც სტუმრებს იღებთ, დადგით ან დაკიდეთ დიდი სარკე. ის დეკორატიულ ფუნქციას შეასრულებს და თან გაგახალისებთ. აირეკლავს, ლამაზად გაშლილ სუფრას, გამოპრანჭულ სტუმრებს, მათ მოძრაობას და სიცილს. სარკე ხომ იმეორებს და აძლიერებს ხასიათს და განწყობას.

იტალიური დიზაინი "Stile creazioni".

სასტუმრო ოთახი. სარკის დიზაინი - რატი ერადე.

ბავარიელთა ახალი შედეგები - "ბეემეს" მე-3 სერიის კუპე

მარაბ ლორთქიფანიძე

ბავარიელი ავტოკომპანია "ბეემე" თავისი ახალი მოდელის, მესამე სერიის კუპეს დებიუტს სექტემბრის დასაწყისში პარიზის ავტოსალონზე გეგმავს, თუმცა მანამდე მაინც დააკმაყოფილა ცნობისმოყვართა სურვილი და ამ ავტომობილის ფოტოები და მნიერი ტექნიკური მონაცემები გააცნო მას-მედიას.

თავისუფლად შეიძლება იმის თქმა, რომ ყველა, ისინიც კი, ვინც "ბეემეს" კონკურენტი კომპანიების ავტომობილების ყიდვას ამჯობინებს, ბაზარზე ამ ავტომობილის გამოჩენას მოუთმენლად ელოდა. ეს სულაც არაა გასაკვირი - ბავარიელი ავტოკონცერნი ხომ ყოველთვის ცდილობს, თავისი სედანების სპორტული მოდიფიკაციები ყველაზე და ყველაფრისგან გამორჩეული იყოს. ჰოდა, წინდანინ შეიძლება ითქვას, რომ ამ მხრივ, გამოწვევის არც მესამე სერიის ახალი კუპეა.

რა თქმა უნდა, ეს ავტომობილი ბაზირებულია მე-3 სერიის სედანზე, რომლის დებიუტი შარშან, ფენივის ავტოსალონზე შედგა. მასზე კი "ბეემე" თავის ისტორიაში პირველად გამოიყენებს ორმაგ ტურბოკომპრესორს და სანავის უშუალოდ წვის კამერაში შეფრქვევის უნიკალურ სისტემას.

პარიზულ პრეზენტაციაზე მნახველის წინაშე წარსდგება ახალი ავტომობილის ორი მოდიფიკაცია. ერთია "325i SE კუპე", რომელიც ალტურვილი იქნება 2.5-ლიტრი მუშა მოცულობის, 6-ცილინდრიანი ატმოსფერული ძრავით, რომელიც 218 ცხენის ძალასა და 250 ნმ მობრუნ მომენტს გამოიმუშავებს. მისი მეშვეობით, კუპეს მაქსიმალური სიჩქარე 244.8 კმ/სთ-ს მიაღწევს.

უფრო საინტერესოა მეორე მოდიფიკაცია - "335i SE კუპე". მის კაპოტქვეშ განლაგებულია 6-ცილინდრიანი, 3.0-ლიტრიანი აგრეგატი, რომელიც ორმაგი ტურბოკომპრესორის მეშვეობით, 306 ცხენის ძალას და 400 ნმ-ს ავითარებს. მას ადგილიდან 100

მესამე სერიის კუპე ბეემეს სამოდელი რიგში ყველაზე კონსერვატიული გარეგნობით გამოირჩევა.

კმ/სთ სიჩქარის აკრეფა სულ რაღაც 5.5 წამში შეუძლია, მაქსიმალური სიჩქარე კი ხელოვნურადაა შეზღუდული 250 კმ/სთ-ით.

ძრავის ესოდენ მაღალი ტემპერამენტი პირველ რიგში, ორი მომცრო ზომის ტურბოკომპრესორის დამსახურებაა, რომლებიც დაჭირხული აირით სამ-სამ ცილინდრს ამარაგებენ. გარდა ამისა, ძრავის ცილინდრებს სანავი მიენდობა ახალი სისტემის მეშვეობით, რომელიც წვის კამერაში ბენზინს მაღალი წნევით (როგორც დიზელებშია) აფრქვევს. სხვათა შორის, ორივე ტურბოკომპრესორი ჩვეულებრივზე მცირე გაბარიტებით გამოირჩევა. სამაგიეროდ, იმის გამო, რომ ისინი მცირე რაოდენობით ცილინდრებს ემსახურებიან, უფრო სწრაფად რეაგირებენ აქსელერატორის პოზიციის ცვლილებაზე. მუშაობის მთელი ციკლის განმავლობაში, კომპრესორების ბრუნთა რიცხვი 7000 ბრ/წთ დიაპაზონში მერყეობს.

მოგვიანებით, ბავარიელები სხვა მოდიფიკაციების წარმოებასაც დაინწყებენ. ერთია "330i კუპე", რომელიც 6-ცილინდრიანი, 3.0-ლიტრიანი ატმოსფერული (კომპრესორების გარეშე) ძრავით იქნება ალტურვილი. ამ ძრავის მაქსიმალური სიმძლავრე 272 ცხენის ძალას მიაღწევს. კიდევ ერთი მოდიფიკაცია, "330d კუპე", ალტურვიტა 3.0-ლიტრიანი დიზელის ძრავით, რომლის სიმძლავრე 231 ცხენის ძალა, მაქსიმალური მობრუნ მომენტი კი 500 ნიუტონმეტრია.

დიზელისძრავიანი მოდიფიკა-

ციისთვის პრიორიტეტულია როგორც ეკონომიურობა, ასევე შესანიშნავი ტექნიკური პარამეტრები. შესაბამისად, მოდიფიკაცია "330d კუპე" სპორტული თვისებებითაც გამოირჩევა - ადგილიდან 100 კმ/სთ სიჩქარეს 6.6 წამში ავითარებს, შერეული ციკლით (ქალაქში და ტრასაზე) მოძრაობისას კი ის ყოველ 100 კილომეტრზე 6.5 ლიტრ დიზელის სანავს მოიხმარს. "ბეემე" მომავალში მყიდველს შესთავაზებს ყველაზე იაფფასიან მოდიფიკაციებს (320i და 320d) და კაბრიოლეტისძარიან მოდელებს.

ახალი კუპე თავისი გარეგნობითაც გამოირჩევა. მას ამ სტილის ავტომობილებისთვის დამახასიათებელი, გრძელი ბაზა (სხვათა შორის, სტანდარტული) და უკან დაწეული კაბინა აქვს. გარდა ამისა, ავტომობილს გამოარჩევს გრძელი, უკან დაქანებული სახურავი, რაც მას კლასიკური კუპეებისთვის დამახასიათებელ, ელეგანტურ პროფილს უქმნის.

ახალი კუპე სტანდარტულ E90 პლატფორმაზეა ბაზირებული. უცვლელი დარჩა ბორბლებს შორის ბაზა, მაგრამ სამაგიეროდ, ძარის სახურავმა დაბლა დაიწია და შედეგად, ავტომობილმა უფრო სპორტული იერი შეიძინა. მე-3 სერიის სედანისგან განსხვავებით, კუპეს დამზადებისას ბავარიელები ფოლადის უფრო თხელ ფურცლებს გამოიყენებენ, რისი წყალობითაც, ავტომობილი ნონაში მოიკლებს.

დიზაინის მიხედვით თუ ვიმსჯელებთ, კუპე მე-3 სერიის სედანს ჰგავს, თუმცა მისგან განმასხვავებელი ნიშნებიც აქვს. კერძოდ, ის უფრო კონსერვატიული ფორმებით გამოირჩევა. სედან-

თან სხვაობა კი შეინიშნება ავტომობილის უკანა და წინა მაშუქების ფორმებში. კერძოდ, მათ უფრო მარტივი მოყვანილობა აქვთ. წინა მაშუქები ორგანულადაა შერწყმული საფირმო ორსექციიანი რადიატორის მოყვანილობასთან. გარდა ამისა, კუპეს ექსტერიერის გაფორმებაში უფრო მეტი რაოდენობითაა გამოყენებული კომპოზიციური მასალებისგან დამზადებული პანელები, რისი წყალობითაც, ავტომობილი სედანთან შედარებით, კიდევ ათი კილოგრამით შემსუბუქდა.

ინტერიერში ყურადღებას იქცევს მძღოლისა და წინა მგზავრის სავარძლების პოზიცია. სედანის შესაბამის სავარძლებთან შედარებით, ისინი უფრო დაბლაა განლაგებული და ამგვარად, სიმძიმის ცენტრის დაბლა დაწევას უწყობენ ხელს, ეს კი მნიშვნელოვანია ავტომობილის მანევრულობისთვის. თანაც, სავარძლების დაბლა დაწევა დაბალი სახურავის გამოც გახდა აუცილებელი.

მე-3 სერიის ახალი კუპეტი ბავარიელებმა დაასრულეს თავიანთი სამოდელი გამოსაყენებელი. სხვათა შორის, ამ კუპეს წინამორბედი ბაზარზე შეიძინა წლის განმავლობაში დარჩა და ამის მიუხედავად, თავისი კლასის კონკურენტებთან შედარებით, მაინც ერთ-ერთ ყველაზე პოპულარული და გაყიდვადი ავტომობილია. ახალი კუპე იმითაცაა საინტერესო, რომ სხვა განახლებულ მოდელებს შორის, მას ყველაზე კონსერვატიული გარეგნობა აქვს.

ჯერჯერობით უცნობია, თუ რა დაუჯდება მყიდველს ბავარიელთა მორიგი შედეგრი. სავარაუდოდ, ეს ინფორმაცია პარიზულ დებიუტამდე ცოტა ხნით ადრე გამოქვეყნდება.

პარიზივეა მოსალოდნელი ბავარიელთა კიდევ ერთი სპორტული ავტომობილის, V10 ძრავით ალტურვილ კაბრიოლეტ M6-ის პირველი ჩვენება. ოლონდ, მის შესახებ ჯერჯერობით "ბეემე" არანაირ ინფორმაციას არ ავრცელებს.

სხვადასხვა წყაროებიდან ცნობილია მხოლოდ ის, რომ კაბრიოლეტ M6-ის გასაღების მთავარი ბაზარი აშშ იქნება. ეს ავტომობილი ალტურვიტა იმავ ძრავით, რითაც კუპე M6. ესაა 5.0-ლიტრიანი V10, რომლის სიმძლავრე 500 ცხენის ძალაა. მასთან კი შეწყვილებულია

7-საფეხურიანი, სეკვენციალური გადაცემათა კოლოფი. მოსალოდნელია, რომ გაყიდვების დაწყებიდან ცოტა ხანში, მწარმოებელი მყიდველს მექანიკური კოლოფით ალტურვილ კაბრიოლეტ M6-საც შესთავაზებს. ასეთი კოლოფი უკვე მზადდება მოდელ M5-თვის და მას მოგვიანებით კუპე M6-ზეც გამოიყენებენ.

ბავარიელები ამ ავტომობილის ძარის დასამზადებლად ფართოდ იყენებენ ნახშირბადოვანი ქსოვილის კომპოზიციურ მასალებს, რის გამოც კაბრიოლეტი M6 კუპესთან (კუპეს წონა 1700 კგ-ს აღწევს) შედარებით მსუბუქი იქნება.

სავარაუდოდ, კაბრიოლეტ M6-ის გაყიდვები მერმის დაიწყება, მანამდე ცოტა ხნით ადრე კი მისი ფასიც გამოცხადდება.

გარდა ამისა, ცნობილი შეიქნა, რომ ბავარიელი კომპანია წარმოებისთვის ამზადებს თავისი სამოდელი რიგისთვის სრულიად ახალი ტიპის ავტომობილს - სრულმოდულიან (ოთხივე ნამყვანბორბლიან) უნივერსალს აბრევიატურით RFC, რომელიც შემდეგნაირად იწოდება: რუმ ფანქმ კონცეპტ, ანუ კონცეპტია ფუნქციონალური სივრცით. ეს ავტომობილი იმითაცაა საინტერესო, რომ მან კონკურენცია უნდა გაუწიოს "მერსედეს-ბენცის" R-კლასის უნივერსალს, რომელიც ბაზარზე შარშან გამოჩნდა და უკვე დიდი პოპულარობით სარგებლობს მყიდველთა შორის.

RFC ბაზირებული იქნება პლატფორმაზე, რომელიც უკვე გამოიყენება მე-5 სერიის სედანებისა და უნივერსალების, ასევე უგზობის X5-ის წარმოებისას. ავტომობილი დაკომპლექტდება ან 6-ცილინდრიანი, 3.0-ლიტრიანი ძრავით, რომლის სიმძლავრე 255 ცხენის ძალაა, ან 4.8-ლიტრიანი, V8 არქიტექტურის აგრეგატი, რომლის სიმძლავრე 375 ცხენის ძალაა.

კაბრიოლეტ M6-ის მსგავსად, RFC-ის გასაღების მთავარი ბაზარიც აშშ იქნება, სადაც ასეთი ავტომობილები განსაკუთრებით დიდი პოპულარობით სარგებლობს. სავარაუდოდ, ამ მოდელის წარმოება 2008 წელს დაიწყება.

დაბოლოს, შტუტგარტში ჩატარებულ გამოვენაზე სახელწოდებით "ინჯინ ექსპო", გამოცხადდა ტრადიციულ კონკურს "წლის საუკეთესო საავტომობილო ძრავის" გამარჯვებული. ეს საპატიო ნიშნა ზედიზედ მეორედ ერგო "ბეემეს" 5-ლიტრიანი V10-ს, რომელიც გამოიყენება კუპეებზე M5-სა და M6-ზე.

ამავე ძრავა კიდევ ორ ნომინაციაში მოიპოვა მთავარი ჯილდო. გამოფენაზე, ბავარიელთა ძრავებმა სულ ხუთ ნომინაციაში მოიპოვეს საუკეთესოს ნიშნა. სხვათა შორის, "ბეემეს" აგრეგატებმა "წლის საუკეთესო ძრავის" ნიშნა მერვედ მოიპოვეს.

მალხაზ სარგაძე

WHISKY & WHISKEY თამაში ქარის ყანაში

სუთი "S"-ის წესი

ვისკის არომატის განსაზღვრა და აღწერა ძალზე რთული ამოცანაა, თუმცა აქაც არსებობს გარკვეული ნორმები. ეს სირთულე პირველ რიგში არომატების სიმრავლესთანაა დაკავშირებული - თუკი ვისკის ოთხი ძირითადი გემო და სამი ძირითადი ფერი არსებობს, სურნელთან დაკავშირებით, ეს რაოდენობა ოცდათორმეტადე იზრდება.

პირველ რიგში ალბათ ყველაზე კლასიკური, ტორფის სურნელი უნდა გამოვყოთ. ასეთი ვისკებით აიღეის კუნძულია განთქმული. საერთოდაც, შოტლანდიური კუნძულების ვისკის ძირითადი მახასიათებელი კვამლისა და ტორფის სურნელია, რომელიც ვარირებს კვამლისა თუ ფისის არომატებიდან - იოდისა და ზღვის სურნელამდე. ხავსის, ჭაობებისა და ნახშირის არომატთან ერთად, თქვენ წარმოიდგინეთ, გამოყვანილი თევზისა და ხამსას ტონებიც კი შეიძლება ამოვიცნოთ. ყველაზე კარგი ვისკი კუნძულებიდან, რაც კი ოდესმე გამოსიწავს, "ბოუმორია", "მორისონ ბოუმორის" ნაწარმი, 12 წლიანი დაძველებით, თუმცა არსებობს 17, 25 და 35 წლიანი დაძველების ბოუმორიც, ასევე ძალზე ძვირფასი Bowmore Legend და Bowmore Vintage.

მეორე რიგში ხის ტონები უნდა აღვნიშნოთ, რომელსაც ვისკი ძირითადად დაძველების გამო იძენს, ხის კასრების წყალბით. ძველი კასრები ვანილის არომატს ანიჭებს ვისკის, ახალი კასრები კი ფორთხლის კანის, მუსკატისა და შესაძლოა ნინჯის სურნელსაც.

თუმცა კი ყველაზე ხშირი მაინც მარცვლეულის სურნელია. ძირითადად ესაა მოხარშული სიმინდის, გამომშრალი ხორბლის, თივის, ლუდის არომატი. უცნაურია, მაგრამ ამავე კატეგორიაში ათავსებენ სპეცები ნაკვერჩხალში შემწვარი კარტოფილის, ხორცის ბულიონისა და ღორის ძეხვის ტონებსაც.

არსებობს მცენარეული, ნამცხვარ-ტკბილეულისა და ხილის არომატებიც. ზოგიერთი ვისკი შესაძლოა მართლაც გასაოცარი, არატიპური არომატით გამოირჩეოდეს. მაგალითად Glenturret-ის ციტრუსების ნაზი სურნელი ახასიათებს, ბევრი ვისკია (ძირითადად სპეისაიდის რაიონიდან) ვაშლის, ატმის, მსხლისა და გარგარის სურნელით.

რათა სრულყოფილად ვიგრძნოთ ასეთი დახვეწილი და რთული არომატები, პირველ რიგში (კარგ ვისკისთან ერთად) აუცილებელია რამდენიმე წესის ცოდნა. მიღებულია, რომ ვისკის ე.წ. ტუმბლერით ვსვამთ, სქელძირიანი, განიერი სწორკუთხა ჭიქებით, თუმცა როცა საქმე სინგლ მოლტებზე მიდგება, უკეთესია კონიაკის მუცელგაბერილი და ვინროყელიანი ჭიქებით გავსინჯოთ ვისკი. ხელში შევათხოთ ჭიქა (სითბო არომატულ ნივთიერებების გამოყოფას უწყობს ხელს) და დავეტკებთ ბუკეტით, ფერით და გემოთი. თუკი ჭიქას ნაზად შევანჯღრევთ, ჭიქის კედლებზე წარმოიქმნება ე.წ. "საცეცები" (როგორც ჩანს სწორედ ამ საცეცებზეა ჩაითრია ბევრი სახელოვანი ვი-

მიღებულია, რომ ვისკის ე.წ. ტუმბლერით ვსვამთ. სქელძირიანი, განიერი სწორკუთხა ჭიქებით, თუმცა როცა საქმე სინგლ მოლტებზე მიდგება, უკეთესია კონიაკის მუცელგაბერილი და ვინროყელიანი ჭიქებით გავსინჯოთ ვისკი.

სკის მოყვარული), რომლის მიხედვითაც შეიძლება განისაზღვროს ვისკის სიმკვრივე და ზეთიანობა. თუკი საცეცები მალე ქრება - ვისკი მსუბუქია და პირიქით, ჭიქის კედელზე დიდხანს შერჩენილი წვეთები მკვრივი და ზეთიანი ვისკის ნიშანია.

შოტლანდიელებს დეგუსტაციის ხუთი ოქროს წესი აქვთ, რომელსაც ე.წ. ხუთი "S"-ის წესს ეძახიან: Sight, Smell, Swish, Swallow, Splash, ანუ გახედვა, დაყნოსვა, დაგემოვნება, გადაყლაპვა, წყლის ჩანვეთება. დაგემოვნებისას უნდა გვახსოვდეს, რომ ენის სხვადასხვა ნაწილი სხვადასხვა გემოს აღიქვამს. ენის წვერი - სიტკობს, ენის გვერდები - სიმლაშეს, შუა ნაწილი - სიმჟავეს, უკანა კი სიმწარეს. კარგია, თუკი ვისკის ერთ წვეთ წყალსაც დავამატებთ. ეს ერთი წვეთი სპირტის სურნელს აქარვებს და უფრო სრულყოფილად წარმოგვიდგენს ვისკის არომატებსა და გემოს.

ვისკის მაცივარში შენახვა არ შეიძლება, ისევე როგორც კარგ ვისკიში ყინულის გარევა. ასეთ შემთხვევებზე სპეცები ამბობენ, ვისკი შოკში ვარდებაო. ასევე არაა რეკომენდებული ვისკისთან, ვთქვათ "სადიას" ბარკლები, სალამის ძეხვი, ნიკორას სოსისი, ხახვიანი "სილიოდკა", საცივი, ბაჟე, მწვადი, ქაბაბი და ხინკალი. გუდის ყველზე, დამბალ ხაჭოზე და გეტყალიაზე ხომ ლაპარაკიც კი ზედმეტია. ასეთ პურმარილებს ჩვენებური კახური ღვინო ანდა სულაც ჭაჭის არაყი უფრო მოუხდება. ვისკი კი ძვირი სიამოვნებაა და მის ყოველ წვეთს გაფრთხილება სჭირდება. ახლაც გული მწყდება, რამდენი კარგი ვისკის ყლუპი გამოიფუჭებია ლუდის ჩაყოლებითა თუ სხვადასხვანაირი "ზაკუსკეულით".

შაჰის თამაში ვისკის ბოთლიაში

ცალკე თემაა ვისკი და მსოფლიო ლიტერატურა. სახელოვანი მწერლების რომანებსა და მოთხრობებში ვისკის სვამენ, ნერვებს ინყნარებენ, გულ-მუცელს ითბობენ, სახეზე იპკურებენ, ჭრილობაზე ისხამენ. ვისკის სმაში ბევრს დრო

გაჰყავს ანდა სულაც ყინულების წკრიალით ტკბებიან. ყველაზე ხშირად ასეთი შემთხვევები ინგლისურენოვან ლიტერატურაში გვხვდება, XVIII საუკუნიდან მოყოლებული დღემდე, თუმცა ფრანგებსა და იაპონელებსაც ხშირად უყვართ ხოლმე ვისკით თევზონობა. ვისკის სვამენ ინგლისურ გოთურ რომანებში, ჩარლზ მეტიურინის "მოხეტიალე მელმოტში" და სხვაგანაც, თუმცა ყველაზე ნიშნული XX საუკუნის ლიტერატურული ლოთები არიან, ერნესტ ჰემინგუეის გმირებით დაწყებული - დაგლას კოუპლენდით დამთავრებული. მოდით XIX-ე საუკუნიდან დაიწყოთ, ვთქვათ, დიკენსით. მასთან ვისკის წყალთან გაზავებულს სვამენ. პიკვიკის კლუბის ჩანაწერებში ერთ-ერთ ვისკით მოვრალს

ტაოდენი შოტლანდიური ვისკით გაგვეზავებინაო." ჯოზეფ კონრადის ზღვის მგლები ვისკის კი არა თხევად ცეცხლსა სვამენ, ხოლო ივლინ ვოსთან ვისკის ხან თბილი წყლით აზავებენ, ხანაც იმბირის ელით. ეს იმბირის (ჩვენებურად ამ მცენარეს "კოჭა" ჰქვია) ელით შეზავებული ვისკი როგორც ჩანს მოდაში იყო XX საუკუნის 20-30 იან წლებში, რადგან მას ბევრი სხვა მწერალიც ახსენებს, მაგალითად, ჯონ დოს პასოსი. მის რომანში "42-ე პარალელი" ძალიან ბევრსა სვამენ ამ სითხეს, ყველაფერს ვისკის სუნი უდის, "1919"-ში კი ზოგიერთი ჩიკაგოელი ლუდის კათხებიდანაც კი ყელურნავს მას.

შერეულ ანდერსონთან ბავშვები მოცხარის ნაყენთან შერეულ ვისკის სვამენ, ზოგიერთი უფროსი კი ქალაქგარეთ მიემგზავრება, რათა ახავინ შეუშალოს ხელი ვისკისთან განმარტობაში.

ივლინ ვოს ერთი პერსონაჟი ამბობს, "თუკი ჰოსპიტალში მიდიხართ მეგობრის მოსანახულებლად და ჯიბეში ვისკი არ გიდევეთ, ჯობია საერთოდ არ მიხვიდეთ მასთანო", ჰოდა ამიტომაც, სტუმრად იქნება თუ მეგობრის მოსანახულებლად, ყველგან ვისკი დააქვთ ხოლმე, პატივითად ძირითადად ვისკიზე პატივებენ პერსონაჟები ერთმანეთს. ერთი გოგონა, სოლ ბელოუს რომანიდან, სწორედ ვისკის ამჯობინებს მარისხუანას, ასე იტყვის, "არანაირი ბალახი, მხოლოდ ვისკი უნდა ვწრუპოო". ბლომად ვისკი ისმება ენტონი ბერჯესის "შექანიკურ ფორთხალშიც", ოლონდ აქ ვისკის რძითაც აზავებენ ხოლმე. ბერჯესთანვე გვხვდება ვისკის ერთი ძალზე საინტერესო, თუმცა კი

ქაჯებში ერთ-ერთი "ალქაჯი" მხოლოდ იმიტომ სვამს ვისკის, რომ მისმა მწვანე თვალებმა ოქროს ნაპერწკლებით გაანათოს, უილიამ ფოლკნერთან კი ქალის თვალის ფერს არანაირი კავშირი არა აქვს ვისკისთან, აქ ამ ქალთა ჯანი უფრო სჭირდებათ, იმიტომ, რომ ყველაზე ხშირად სწორედ მათ უწევთ ხოლმე ვისკის გამოსახდელად საჭირო წყლის ზიდვა.

ჩარლზ ბუკოვსკის ლოთი გმირები ძირითადად შოტლანდიურ ვისკის ანიჭებენ უპირატესობას - ბურბონთან შედარებით. ისინი ხან ლიმნის წვენით აზავებენ სასმელს, ხან წყლით, ხანაც თერებიან და წვიმას უსმენენ. უყვართ ე.წ. "მისაბმელით" სმა, ლუდით და სხვა ალკოჰოლური სასმელებით. აიღებენ ერთ 750 გრამიანს, ლუდის მთელ ბატარეას და ბიფშტექის შეწვამდე ნახევარი ბოთლის ჩარტყმას ასწრებენ.

ნორმან მეილერი წერს ერთგან, თუკი ვისკის სმით მოკვდები, შენი სული ქერის ყანაში მოხვედბაო, ტრუმენ კაპოტესთან კი მოხუცი გამყიდველი ჯოჯოხეთით ემუქრება ყველას, ვინც კი კარგ ვისკის ნაცხვისთვის გაიმეტებს. კენ კი-ზისთან ცუდ ვისკის მტრედის ფსელს უწოდებენ (ერთი ჩემი მეგობარი ცუდ არაყზე ამბობს, ძაღლის რძეაო), სხვებს კიდევ, გული წყდებათ, რომ ჩაი "ერლ გრეი" ჩაყოლეს ვისკის და პირის გემო გაიფუჭეს.

თანამედროვე მწერლებიდან, ვისკის, ყველაზე მეტს ჰარუკი მურაკამის გმირები წრუპავენ, ეტყობა ამ კაცს, რომ იაპონელობის მიუხედავად, ამერიკულ პროზაზეა გაზრდილი, რაიმონდ კარვერისა და სხვათა მოთხრობებზე, თუმცა კი ყველაზე საინტერესო სცენა ლიტერატურიდან, რომელიც ვისკის შეხება, გრემ გრინის რომანში გვხვდება, სახელწოდებით, "ჩვენი კაცი ჰავანაში". აქ ვისკის პატარა ბოთლებით განყოფილ შაშს თამაშობენ, ერთ მხარეს სუფთა სკოჩე-ბია ჩამწკრივებული, მეორე მხარეს კი ბლენდები, ყოველი აყვანილი ქვა (ანუ ბოთლი) დაღვევას გულისხმობს, შესაბამისად "დამკა" ორი ბოთლია, ასე რომ, რაც უფრო მომგებიანი პოზიცია გაქვს, მით მეტი მანსია რომ გავიტრიტო.

უსასრულოდ შეიძლება ვისკით მოვრალ პერსონაჟებზე წერა, რადგან წლების მანძილზე მართლაც დიდძალი მასალა დამიგროვდა ამის შესახებ და ალბათ, კიდევ ბევრჯერ გადავეყრები ვისკით თვალეზანთებულ გმირებს. ამიტომ აქ შევწყვიტავ ამ გაუთავებელ ჩამონათვალს და ერთი რჩევით დავასრულებ ნერილს: შეურევლ ვისკის ისეთივე სიამოვნება შეუძლია მოგვანიჭოს, როგორც წყალუკრავ, ნამდვილ ლიტერატურას, მიუხედავად იმისა, არის თუ არა მასში ნახსენები "სიცოცხლის წყალი". მთავარია იმდენი დავლიოთ, რომ ნახახუსეზე ვისკის ეტიკეტის წაკითხვა მაინც მოვახერხოთ.

P.S. შემდეგ ნომერში "შვიდნახალის" მეორე წევრზე, არაყზე მოვიტხრობთ.

თანამედროვე მწერლებიდან, ვისკის, ყველაზე მეტს ჰარუკი მურაკამის გმირები წრუპავენ, ეტყობა ამ კაცს, რომ იაპონელობის მიუხედავად, ამერიკულ პროზაზეა გაზრდილი.

მოჩვენებაც კი გამოეცხადება, არტურ კონან დოილთან კი ძალიან მახვილგონივრული შენიშვნა გვხვდება. იქ ერთი ასაკოვანი შოტლანდიელი ახალგაზრდა ირლანდიელს ურჩევს, "კარგი იქნებოდა თქვენი ირლანდიული სისხლი, ცო-

გამოგონილი, ლიტერატურული წარმოშობის სახეობა "Old Mortality". საქმე ისაა, რომ ეს სახელი ჰქვია ვალტერ სკოტის ერთ პერსონაჟს, მოხუც მესაფლავეს, ამავე სახელწოდების რომანიდან. ჯონ აბდაიკის "ისტუიკელ აღ-

კლუბები/რესტორნები

დღეს

კლუბი მასპინძლობს მე-6 საერთაშორისო ახალგაზრდული მოკლე ფილმების ფესტივალს - "სესილი"; ჩატარდება მასტერ-კლასი: CTB-ს წარმომადგენელი, მთავარი კოორდინატორი ვალერი ფედოროვიჩი; დასაწყისი: 19:00; 21.05.06 - მხოლოდ ფესტივალის მონაწილეებისათვის: ღია კარის დღე! ბარი იხსნება: 17:00. ყოველ დღე: 22:00 დივეჯი ფართი და დისკოთეკა. მიმტანები: - ქართველი და უცხოელი მოდელები. მუდმივად ეკრანზე ფეშენ TV; ყოველ ხუთშაბათს: Ladies night საფირმო კოქტეილი უფასოდ მხოლოდ ქალბატონებისთვის. ასევე - განახლებული მენიუ და ლუდების ფართო არჩევანი;

რუსთაველის გამზირი 18; ტ.: 92 22 88 (მობ.: 877 74 71 70); ავტოსადგომი უფასოა.

დღეს

"ასა ფართი" (სუხიშვილები), დასაწყისი: 22:00; ბიზნესლანჩი: 11:00-დან 18:00-მდე ორშაბათი-ხუთშაბათი. პარასკევი/შაბათი/კვირა: 22:00 ცოცხალი მუსიკა; ქართული ესტრადის ვარსკვლავები და მონვეული სტუმრები; ლათინოფართი. დისკოთეკა: 24:00 დივეჯი დაჩი; მეტეხის 22; ტ.: 27 36 26; მობ.: 877 75 44 00

იხსნება: 14:00; ცოცხალი მუსიკა: 20:00; ორშაბათი/სამშაბათი - თინეიჯერებისათვის; ხუთშაბათი/შაბათი - ქართული მელოდიები: უკრაინა ბენდი, ვოკალისტი ყოველდღე იცვლება, ფასი: 5 ლარი; პარასკევი/შაბათი - კონცერტი, ფასი: 30 ლარი; კვირას - კარაოკე, ფასი: 10 ლარი. 26.05.06 - მაგდა ნიკოლეიშვილის დებიუტი, დასაწყისი: 20:00; 27.05.06. - დავით გომართელი, დასაწყისი: 21:00.

ფალიაშვილის 33ა; ტ.: 99 60 02

დღეს

Babba და Bero, დასაწყისი: 22:00. მუშაობს: პარასკევი/შაბათი; იხსნება: 20:00; DJ ფართი: 24:00; ერთ დღეს ქართველი, მეორე დღეს - უცხოელი DJ; ფასი: ბიჭი 25 ლარი, გოგონა 15 ლარი; 21 წლამდე ახალგაზრდების შესვლა სასტიკად აკრძალულია; მკაცრი "ფეის კონტროლი"; მენიუ: ქაბ სენდვიჩი, ხაჭაპური, სალატები, ჩირი, თხილი, ხილის ასორტი; კლუბი 1000-მდე სტუმარს იტევს. აქვს 300 დასაჯდომი ადგილი და 10 VIP მაგიდა. შესაძლებელია მაგიდების წინასწარ დაჯავშნა; ფუნქციონირებს 2 ბარი; გამოირჩევა თანამედროვე ევროპული დიზაინით და ტექნიკურად უნაკლოდაა აღჭურვილი. აქვს საქართველოში ერთადერთი ლაზერული განათება; 26.05.06. - HARDY HARD (Berlin, Germany); 27.05.06. - ANTON BEGOWAT (Moscow, Russia).

მტკვრის მარცხენა სანაპირო / ბართაშვილის ხიდი / ტ.: 92 30 16; საკუთარი ავტოსადგომი.

ღია: 14:00 სთ-დან; ცოცხალი მუსიკა: 20:00; გთავაზობთ ტრადიციული ქართული კერძების ფართო არჩევანს.

საუკეთესო ადგილი დაბადების დღეებისა და ყველა სახის წვეულებებისათვის. იტევს 600-მდე სტუმარს. 26.05.06-ნატო გელაშვილის ახალი ალბომის "აყვავდება როცა ნუში" პრეზენტაცია (ნატო გელაშვილი და გიო ხუციშვილი სოლო პროგრამით), დასაწყისი: 20:00 საათზე, შესაძლებელია ბილეთების დაჯავშნა. ტ.: 899 708 801.

მტკვრის მარცხენა სანაპირო, მირცხულავას ქუჩის მიმდებარე ტერიტორია; ტ.: 899 708 801.

აქვს ავტოსადგომი.

კაფეინი

ქაფეინი ურთავი კაფე-საკონდიტროს ფოლოზელ თამუნა ჯანაშიელთან ერთად

ყველასათვის საყვარელი შოკოლადი, მიუხედავად მისგან დამზადებული პროდუქციის მრავალფეროვნებისა, სულ სამი სახისაა: შავი (ე.წ. კლასიკური, მწარე), რძიანი და თეთრი. შავი შოკოლადი ძალიან მცირე მინარევს შეიცავს, პრაქტიკულად შოკოლადის ხის სუფთა ნაყოფია და ამიტომაც აქვს მომწარო გემო; რძიანი შოკოლადი შეიცავს რძეს, ხოლო თეთრს კი თითქმის მთლიანად გამოცლილი აქვს კაკაო და დამატებული აქვს რძე (ამიტომაც აქვს თეთრი ფერი).

შოკოლადი, ფართოდ გავრცელებული აზრისგან განსხვავებით, არ წარმოადგენს დიეტურ პროდუქტს. თუმცა, შავი შოკოლადი, სხვებისაგან განსხვავებით, მართლაც ნაკლებ კალორიულია და შესაბამისად, ყველაზე სასარგებლოც. შოკოლადი აწყნარებს ნერვებს, კვებავს ტვინს, ააქტიურებს სისხლძარღვთა სისტემის მოქმედებას და ორგანიზმს ეხმარება ენერჯის აღდგენაში. ამიტომ ის, კონკრეტულ დოზებში, ყველასათვის სასარგებლოა-განსაკუთრებით ბავშვებისთვის. შოკოლადი ასევე შეუცვლელია ინტელექტუალური შრომით დაკავებული ადამიანებისათვის, სტუდენტებისათვის, რომელთაც დიდი ინფორმაციის ათვისება უნევთ და მათთვის, ვინც ფიზიკურად შრომობს. შოკოლადს ხშირად ბედნიერების ელექსირსაც უწოდებენ, რადგან ის ხელს უწყობს ე.წ. ბედნიერების ჰორმონების წარმოქმნას ორგანიზმში და კარგ განწყობაზე გვაყენებს, რაც ოდითგანვე კარგად იცოდნენ ფრანგებმა და ამიტომაც დიდი როლი ითამაშეს მისი ტექნოლოგიის დახვეწასა და ასორტიმენტის ზრდაში. რაც შეეხება სახელგანთქმულ ცხელ შოკოლადს, ის ძირითადად შავია და აქვს სხვადასხვა დანამატები გემოვნების მიხედვით. ეს შეიძლება იყოს: რძე, ბუნდი, მისაკი, დარიჩინი, შავი პილპილი (რა გასაკვირიც არ უნდა იყოს), ქოქოსი და ქოქოსის რძე, რომელიც განსაკუთრებით თეთრ შოკოლადს უხდება. შოკოლადთან ძირითადად ყავას მიირთმევენ. უმეტესწილად ე.წ. ნალექიანს. თუმცა,

ნითელი ნახევრადტკბილი ღვინო მას არანაკლებ უხდება და პიკანტურ გემოს აძლევს. შოკოლადს ასევე ძალიან უხდება ხილი. შავ შოკოლადს განსაკუთრებით კარგად ეთავსება ალუბალი და მარწყვი, რძიანს-ბანანი, ხოლო თეთრს-ლიმონი, ფორთოხალი და საერთოდ ნებისმიერი ციტრუსი. გასსოვდეთ! შოკოლადი ვერ იტანს ძალიან მაღალ ტემპერატურაზე გაცხელებას. ამიტომ მის გასაცხელებლად ყველაზე მაღალი და შესაბამისად ოპტიმალური ტემპერატურა 55 გრადუსია. რეგულარულად, შოკოლადის ფანტაზიცი სწორედ ამ ტემპერატურაზე გამოთარი შოკოლადი მოედინება. თუმცა, ზოგს უფრო ცხელი შოკოლადი მოსწონს. ამისათვის მას აუცილებლად რძე ან ნაღები უნდა დაემატოს, წინააღმდეგ შემთხვევაში შოკოლადი დანივება და გემოს დაკარგავს. შოკოლადს ხშირად სასმელთაგან ასევე უხდება, მაგრამ მასში ალკოჰოლის ჩარევა მხოლოდ გაცხელების შემდეგ შეიძლება და არა მანამდე. თუ შოკოლადს ყავას მივყოფთ, ის აუცილებლად უშაქრო უნდა იყოს, რომ მათ ერთმანეთს გემოს ხაზი გაუსვან. ეს ძირითადად შავ შოკოლადს ეხება, რძიანი და თეთრი შოკოლადი, როგორც წესი, ყავის სიმწარეს პირიქით არბილებს. გემრიელია შოკოლადი შედეგებული რძითაც, რომელიც უფრო თეთრ შოკოლადს უხდება. რაც შეეხება ასე აქტიუალურ სამარხვო შოკოლადს, იცოდეთ, რომ ნებისმიერი შავი შოკოლადი სამარხვო არ არის, რადგან გარკვეული დოზით მას ცხოველური ცხიმი ერევა, რაც მისი შენახვისათვისაა საჭიროა. მხოლოდ სოიოს ცხიმოვანი შოკოლადია ნამდვილად სამარხვო და ამიტომ აუცილებლად ნაიკითხეთ ეტიკეტზე წარწერა, რომელზეც ეს ინფორმაცია ყოველთვის მითითებულია. საუკეთესო შემთხვევაში სამარხვო ნამცხვრებიცა და კრემებიც სოიოს რძეზე უნდა დამზადდეს. ასე რომ, თამამად მიირთვიეთ შოკოლადი, დანიწნარეთ ნერვები და იყავით ბედნიერი.

მალაჩიები

კაფე / საკონდიტრო

ექსკლუზიური ფრანგული კაფე-საკონდიტრო გთავაზობთ ფრანგული საკონდიტრო ნაწარმის არაჩვეულებრივ ასორტიმენტს: ყველანაირი შოკოლადი, ტორტები, ნამცხვრები, კრუასანები, ფუნთუშები და სახელგანთქმული ფრანგული პურის მრავალსახეობას: ბაგეტი, ჯაბეტა, ფრანგული სოფლის პური, სენდვიჩი, ჰამბურგერისა და პოთდოვის პურები, აგრეთვე, ნივრიანი, ხახვიანი, პომიდორიანი, ზეთისხილიანი პური და პური ნივრებით. კაფეში შეგიძლიათ ივმით შემდეგი დელიკატესები: ფრანგული ტრისტები ხიზილილით, ტაფაზე აფერთილი კრევეტები ნივრიან ღვინოში, ასევე სოკო და თევზი (9.0-18 ლარამდე), ზონინგები(crepes) სხვადასხვა სოუსით(8.80-10.40ლარამდე); შოკოლადის პიცა ყველა სახის შოკოლადით(10.90 ლარი), შოკოლადის სუფი გრენკებით, რომელიც განსაკუთრებით მოსწონთ ბავშვებს (8.40 ლარი) და დესერტი: მეოცნებე ანანასი შოკოლადში(21 ლარი), გედების ტაბა შოკოლადში (11.20 ლარი), ბელგიური შავი და თეთრი ვაფლი ბანანით, სხვადასხვა სოუსში (9.80), ხილის ასორტი შოკოლადში, შამფურზე (8.60 ლარი) და შოკოლადის ფანტაზია (გამდნარი თბილი შოკოლადი). აქვე შეგიძლიათ შეარჩიოთ და შეუკვეთოთ ნებისმიერი სახის შოკოლადი და ნამცხვარი თქვენთვის, ასევე საჩუქრად, სახლში მიტანით და ადგილზე მომსახურებით (მზარეულის თანხლებით).

ღია: დილის 8 საათიდან; ქაფაქავადის 2; ტ.: (+995 32) 22 25 50, (+995 32) 23 04 47.

ტანსაცმელი

გთავაზობთ: სპორტული და ნახევრად სპორტული ტანსაცმლის ფართო არჩევანს: მაისურები, ქურთუკები, შარვლები, პერანგები, ქვედაბოლოები, ჯინსები, ქუდეები, ჩანთები, ქამრები, წინდები. საცურაო აუზებისა და ზღვისთვის: საცურაო კოსტიუმები, სათავსები (აუზის და მზის), შორტები, შლო-პანცები, კეპები, პირსახიცები, ხალათები და ქუდეები (აუზისთვის). სიახლე სამთო ტურიზმის მოყვარულთათვის! ავსტრიული ფირმის "NORTHLAND professional"-ის კარგები, ზურგჩანთები, საძილე ტომრები, სამზავრო ჩანთები ხანგრძლივი მოგზაურობისა და პიკნიკებისათვის, რომლებშიც უსაფრთხოდ და კომპაქტურად შეგიძლიათ მოათავსოთ მოგზაურობისთვის საჭირო ქურტყე-თიფები, ჭიქები, დანა-ჩანგალი, კოვზები). აგრეთვე, შესაბამისი ფეხსაცმელები და აქსესუარები მთასვლელებისათვის: ბრელოკი-გასახსნელები, სასტვენები, მობილური ტელეფონის საკიდები, პატარა ჩანთები, სანვიმარი ლაბადები, თავზე დასამარებელი ფანრები.

ღია: 11:00-დან 19:00-მდე; კვირას: 12:00-დან 18:00-მდე;

ჭავჭავაძის 56; ტ.: 25 06 18.

პარფიუმერია / კოსმეტიკა

გთავაზობთ: მხოლოდ L'OREAL, GARNIER და MAYBELLINE -ის კოსმეტიკას, სხეულის, სახის კანისა და თმის მოვლის საშუალებებს. სიახლე: L'OREAL-ის ტონალური კრემი infallible. 4 ტონი და არნახული ეფე-

ქტი. ასეთი შედეგი თქვენ ჯერ არ გინახავთ. იგი საუკეთესოდ ფარავს კანის დეფექტებსა და დალილობას და თქვენ უზადოდ გამოიყურებით 16 საათის განმავლობაში. ფასი: 29.40 ლარი. 40%-იანი ფასდაკლება კიდევ ერთი თვე; შესაძლებელია საღამოს მაკიაჟის გაკეთება- ფასი: 40 ლარი. ღია 11:00-დან 20:00-მდე; კვირას: 11:00-დან 16:00.

რუსთაველის 46; ტ.: 99 02 62.

მაღაზიათა ქსელი გთავაზობთ: Dior, Guerlain, Givenchy, Kenzo, Boss Hugo Boss, Laura Biagiotti, Giorgio Beverly Hills, Lacoste, Yohji Yamamoto, Jean Patou, Valentino, Max Factor, Lancome, Biotherm, Cacharel, Armani, Ralph Lauren, Guy Laroche, Paloma Picasso, Lanvin, GF

Ferre, Adidas, Pierre Cardin, Celine Dion, Isabella Rossellini and Rimmel-ის და ახლა უკვე Colistar-ისა და Leocrema-ს პარფიუმურულ ნაწარმსა და კოსმეტიკურ საშუალებებს. აგრეთვე, მის სადისტრიბუციო ქსელში იყიდება: Chanel, Jean-Paul Gaultier, Escada, Carolina Herrera, Dolce & Gabbana, Gucci, Fendi. ყურადღება! სექტემბრიდან - დიორის კომპანია "დიორ რუჟ" ახალი შეფუთვით; ღია: 10:00-დან 21:00-მდე;

თბილისში: მარჯანიშვილის 19, რუსთაველის 46, ჭავჭავაძის 42, გამსახურდიას 27, ნერეთლის 117, ვაჟა-ფშაველას 35, მელიქიშვილის 18; მალე ლესელიძის 51/1; ბათუმში: გრიბოედოვის 8, გამსახურდიას 23. ტ.: + 995 32 25 10 40; ფაქსი: + 995 32 25 34 36.

გალერეა / მუზეუმი

თანამედროვე ქართული ტინერული მინანქრისა და ფერწერის გალერეა გთავაზობთ: ოქროსა და ვერცხლში შესრულებულ ტინერული მინანქრის სამკაულებს(საავტორო ნამუშევრები) და ქართველი კლასიკოსებისა და თანამედროვე ქართველი მხატვრების ფერწერულ ტილოებს. გალერეასთან ფუნქციონირებს მინანქრის ტექნიკის შემსწავლელი სახელოსნო-სტუდია. 22.05.06-დან 26.05.06-მდე საქართველოს პრემიერ მინისტრის ვიზიტის ფარგლებში, ლონდონის ერთ-ერთ პრესტიჟულ კერძო გალერეაში (Bentley and Skinner), პირველად თანამედროვე ქართული მინანქრის ისტორიაში მოეწევა ყველაზე მასშტაბური გამოფენა. წარმოდგენილი იქნება 100-მდე ნამუშევარი. ღია: 12:00-დან 19:00-მდე;

ლესელიძის 42; ტ.: 75 52 59.

დღეს

თბილისის სამხატვრო აკადემიასთან არსებული გობელების გალერეა-მუზეუმი "თინათინი" გთავაზობთ მათა ბალათურის ნამუშევრების პერსონალურ გამოფენა-გაყიდვას "ბატიკის მრავალფეროვანი სამყარო" (26.05.06-მდე). წარმოდგენილი იქნება ბატიკაში შესრულებული: მხატვრული პანოები, დეკორატიული ნივთები, დიზაინერული ობიექტების გაფორმება ბატიკით და სხვადასხვა საოჯახო აქსესუარები. იხსნება: 17:00; გალერეა ღია: 12:00-დან 22:00-მდე;

შარდენის 19; ტ.: 92 01 67.

ჩვენნი არჩეONE-ის იმპრესარიო მათა კაპანაძე 899 95 57 67